

A. SAULIETS

INTELIĢENTI

KOMEDIJA TRIJOS CĒLIENOS

J. ROZES APGĀDĪBĀ, RĪGĀ, KRIŠJĀNA BARONA IELĀ № 5

DRAMATISKAIS PERSONALS.

VĒSMIŅU TĒTE Vēsmiņu saimnieks.
VĒSMIŅU MAMMA Vēsmiņu saimniece.
ADELINE Vēsmiņu saimnieku meita mantiniece.
FELIKSS ŠMĪGA jauns cilvēks no Rīgas.
SALMIENE Vēsmiņu mammas viešņa - radiniece.
ŠĶAUNACIS Feliksa Šmīgas krusttēvs.
ĶIPLOKS pagasta skolotājs.
ĶIPLOKA KUNDZE skolotāja Ķiploka sieva.
TARKŠENS parlamenta deputats, Ķiploka radnieks.
NATĀLIJA PAKRŪMĪT' Silenieku saimnieka māsa-kalpone.
KĀDS VĪRS un DIVI SIEVAS vietu meklētāji.
POLICIJAS AĢENTS.

LAIKS un VIETA.

Tagadne. Kāds novads Latvijas dienvidaustrumos.

SKATUVE.

Pirmais cēliens Samnieku dzīvoklis Vēsmiņos.
Otrais cēliens Šķaunača istaba Sileniekos.
Trešais cēliens Saimnieku dzīvoklis Vēsmiņos.

PIRMAIS CĒLIENS.

Saimnieku dzīvoklis Vēsmiņos. Prāva istaba, kurai treju durvu: labajā pusē uz priekšnamu un ķēķi, kreisajā uz dzīvokļa citām telpām, dibenā, vairāk uz kreiso pusi, uz ceļu un dārzu aiz tā. Blakus dibena durvīm, vairāk uz labo pusi, logs. Vidū liels galds un ap to krēsli. Kreisajā dibena stūrī mazāks galdiņš un pie sienas neliels pavecs dīvans. Uz galdiņa kādi nevērtīgi spidulji. krāsotas stikla vāzītes, statuīņas, baltraibs sunītis ar sarkanu lentīti ap kaklu, kurvītis ar bilžainām pastkartēm, fotogrāfiju albums un arī tintes pudelīte un spalva. Kautkur pie sienām kādas bildītes, pulkstens, uz vadža pakārts bezmēns.

Vasaras svētdiena. Pats dienvidis. Ārā stipra saules gaisma.

VĒSMIŅU MAMMA.

Pāri pusmūža, padrukna, ģērbusēs gan kā vienkārša lauku māte, bet pie viņas apģērba kaut kas arī it kā no modes un ar citu nesaskaņā; runā vienmēr ļoti droši un ar pārlicību, kā kad pie visa, ko viņa domā, nekad un nekur nekādu šaubu nebūtu; klāj uz lielā galda jaunu baltu galdautu. Jāapklāj jau tas galds tūlī, tad vairs nebūs tas jādara, kad sanāks ciemiņi.

ADELINE.

Gadi divdesmit divi veca, viegli un it kā ar uzmāktu un drusku kļiedzošu eleganci ģērbusēs; frizura it kā par kuplu un augstu, ap tāli kailo roku zelta aproce un pirkstos vairāk gredzenu, no visa runā vjēglas dzīves daba, stāv pie loga un bieži raugās pa to ārā. Ak mamm, cik es šodien esmu dikti nemierīga! Nekur nevaru rimties! Un ārā vien gribas skatīties — ārā vien!

VĒSMIŅU MAMMA.

Pasmiedamās. Tā jau tas šitādā reizē ikkatram jaunam meiteņam tā vien kā bailes un arī prieks

ADELINE.

Uzreiz palikdama ļoti nopietna un kā noraizējusēs. Bet — ja nu viņš neatnāktu, ko tad —?

VĒSMIŅU MAMMA.

Par ko tad nu viņš neatnāks?

ADELINE.

Ja viņš uzreiz būtu palicis slims un nomirtu —?
Tad es mirtu arī tai pašā stundā! Es mirtu!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tik jauns un stiprs cilvēks nu mirs!

ADELINE.

Un ja viņš būtu mani atstājis un aizmirsis. tad —
es neņemtu vairs mutē maizes ne kumosa, bet tik
raudātu vienā raudāšanā un plēstu sev matus! un
tad es iestātos tūlīt klosterī! un tad es valkātu
vairs tikai melnas drēbes un bez melna šlejera nemaz
vairs nestaigātu!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kā uzbārdamās. Ko tu ar' visu nesadomā!

ADELINE.

Bet ja viņš būtu iemīlējis citu. . tad es ierastos pie
tās nejaukās sievietes, kuŗa nolaupījuse manu laimi
— es ierastos pie viņas kā viena briesmīga atriebēja
un nepazītu tad nekādas žēlastības! Nē, tad es ne-
pazītu nekādas žēlastības! Atgriezās no loga un cel
uz augšu roku ar zelta aproci kā kam draudēdama.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tad redzi, cik ērmīgs meitens!

ADELINE

Gražīgi. Zini, mamm. tad es — !

VĒSMIŅU MAMMA.

Ej nu, šī aplame! Labāk nerunā tādu nieku! — Vaj
t' nu viņš citas meklēs, ja jau viņam tā mīlestība ir
tik stipra, kā pate to saki!

ADELINĒ.

Piepeši pāriedama uz jūsmojošu prieku. Ja, ja, ja! .Viņa mīlestība ir tik stipra kā klints, kā pate viscietākā klints, ap kuŗu mūžam dauzās jūras bangas, bet nevar tai nekā padarīt. Viņa mīlestība ir kā briesmīgi dziļa dzelme, kuŗai neviens nevar atrast dibēna nevar, nevar! Viņa mīlestība — — ak, es tev nemaz izstāstīt nevaru, kāda ir viņa mīlestība! Un cik es esmu laimīga, cik es esmu laimīga! .Skrien mātei klāt un ķeras tai apkārt. Mamm, es gribu būt tas vislaimīgākais cilvēks pasaulē!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu, nu, nu!

ADELINĒ.

Un kad mēs ar Feliksu būsīm saprecējušies un dzīvosīm viņa namā, pilsētas pašā lepņākajā ielā, tad ari tu staigāsi tik samtā un zīdā! Tas ir kak raz! . Un kad mēs izbrauksim, tad mums būs pašiem sava ekipaža ar diviem melniem un staltiem zirgiem priekšā — vaj ari auto, skaists auto, kāda ari pašiem ministriem nevienam nav!.. Jā, labāk gan auto, nekā zirgi un ekipaža! Un savs šofer! Tad tikai šofer, uz Nacionālo Teatri! šofer, uz Nacionālo Operu! šofer, uz Virsnieku klubu! Bet forši — laika nav daudz! Jā, jā, jā! Draiskojas un smejas.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu labi, labi Tu jau gan ar' esi to pelnījuse! Bet gana jau varēsi izpriecāties, kad tas par tiesu ari tā būs!

ADELINĒ.

Būs, būs, būs! Griežas riņķī un laiž kājas kā danci. Būs, būs, būs! Būs, būs, būs! Bet es iešu ārā varbūt ieraudzīšu viņu nākam — Feliksu! savu skaisto Feliksu! Fēlik-su! . Izkrien pa durvīm dibenā.

Tai pašā brīdī durvis labajā pusē veras vaļā, un pa tām tā lēni un apdomīgi nāk iekšā Salmiēne

VĒSMIŅU MAMMA.

Norunā pate sevi, apmierināti smaidīdama. Ak tu, Dieviņ,
tava prieka!

SALMIENE.

Vēsmiņu mammas gados; ģērbusēs, kā parasti to dara lauku
mātes tāda laipni-apdomīga un kā vairāk ko zinātu, nekā saka,
un kā noslēpj ko aiz smaida, kas sejas viņai neatstāj vaj nekad.
Tad labdien! Bet kas tad tev nu tāds par prieku
gadījies?

VĒSMIŅU MAMMA.

Vai — viešņa! Sveicinādamās ar to. Ir ar', mīļā, savs
prieks! Tikai to nu gan es sacīju vairāk tai kuņa
nupat izskrēja laukā, kā pate nevarēdāma tā sava
prieka vairs saturēt.

SALMIENE.

Ak tā tā pate tava Adeline! Pricīga, ka nu at-
kal pie tevis pašas! Cik ilgi tev viņa pa to pilsētu
nodzīvoja?

VĒSMIŅU MAMMA.

Piesēsties nu! Pacel viņai krēslu. Tepat divi gadi un
četri mēneši. Vienu gadu bija tai aktieru skolā, un
kad izmācījās pa to, tad atkal pie tiem muzikas sko-
lotājiem. Gana jau nu tas mums gan izmaksāja, bet
nu meitens arī ko zina!

SALMIENE.

Nuja — tos dančus Bet ar ko tad viņa tos te
mājā spēlēs ?

VĒSMIŅU MAMMA.

Kā drusku aizskārta. Pašlaik jau nu to klavieru vēl na-
va, tas tiesa. Bet vaj tās nu neiegādājamas? Kad jau
to skolu varējām dot, vaj tad nu klavieru nenopirk-
sīm, ja vajadzēs? Jāpagaida tik rudens, kā mēr tiek
lieka nauda. Tā jau ar tēvu ar' nospriedām. Tikai —
nezin vaj tas nu mums vairs būs jādara!

SALMIENE.

Par ko tad vairs nē ?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tā. Pasmiedamās. Kad rodas kāds cits gādātājs...

SALMIENE.

Ak šitā gan! Tad jau tas tiesa, ko cilvēki nu runā stipri vien ka Adelini ņemšot tas pilsētas kungs. Gribējās tad dzirdēt to no tevis pašas sak, aiziešu un izrunāšos.

VĒSMIŅU MAMMA.

Labi, mīlā, ka nu esi atnākuse mēs tak vecas radnieces un ari labas draudzēnes no jaunības dienām. Tāda nevaļas reize gan šodien man ir, bet drusku parunāties jau mēs varām.

SALMIENE.

Nevaļas reize? Vaj tad šodien kas — ?

VĒSMIŅU MAMMA.

Ņemdama ari sev krēslu un nosēdamās viešņai iepretīm. Nu-jā šodien jau Adelinei nāks tā bildināšana. Tas nu vairāk to citu cilvēku dēļ, paši viņi par to ir jau skaidrībā.

SALMIENE.

Tā, tā. Tad jau nu gan es atnākuse, jāsaka, tīri ne-laikā! Taisās it kā celties uz iešanu.

VĒSMIŅU MAMMA.

Likdama roku viņai uz ceļgala. Ko tu nu runā! Tas jau man tīri pa prātam, ka tev gadījies atnākt šitādā reizē. Labi, labi, mīlā, ka esi atnākuse!

SALMIENE.

Apmierinādamās. Man jau nu tā nākšana bija ari vēl citāda, ne tikai tāpat vien. Viens cilvēks mani jau

daudzreiz ir tikutikām lūdzis šur nākt. Bet es tā kā kavējos vien viņam paklausīt sak, lai nāk šis pats. Beidzot tad nu, kad tik stipri lūdza, es ari padevos. Laikam jau cilvēks ari pats ko jutis. .

VĒSMIŅU MAMMA.

Kas tad tas par cilvēku un ko t' šis — ?

SALMIENE.

Nu tas mūsu Kleķers. Viņam jau tās domas uz Adelinei jau no tā laika, kad nebij vēl uz pilsētu gājuse. Bet kad nu viņa šopavasār pārnāca atpakaļ, tad jau pavisām! Lai es nākot, lai ar tevi runājos!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kā ar kautrumu un nožēlošanu. Vai, mīļā ko nu tādus niekus!

SALMIENE.

Kam tu domā, ka tie nieki?

VĒSMIŅU MAMMA.

Vaj nu Adeline pie tā ietu, ja ari šitas nebūtu tur pilsētā gadījies? Ko nu no tā!

SALMIENE.

Kas to var zināt! Tas Kleķers nav nemaz tik slikts preceniķs, kā tu varbūt domā. Ar to gaļas šepti viņam iet brangi uz rokas. pārticis labi, un tās pašas naudas ar' vis netrūkst. Reizēm tik nu viņš tā kā par vairāk plenderē gan, tas tiesa pa tiem tirgiem braukādams tā iesācis. Bet kad apprecētos, tad vis vairs tā nedarītu zinātu, ka mājā kas gaida.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nē, nē, mīļā! Tam gan es neticu, ka Adeline pie tā Kleķera ietu! Un ari mums pašiem jau kā būtu tā būtu, ka meita jālaiž tikai pie tāda deseniķa! .

SALMIENE.

Kas par to, ka pie desenieka? Bet dzīve laba! Mēs esam mājās saimenieki, un viņš pie mums tikai īrenieks; bet mēs ne tuvu nevaram to, ko viņš! Kleķera sieva, tici tu manis, dzīvos daudz labāk, kā mēs kaut kuŗa saimenica!

VĒSMIŅU MAMMA.

Lai ar', lai ar'! Bet cilvēks bez kāda smalkuma prasts un nemācīts!

SALMIENE.

Nu kā jau visi citi vienkārši cilvēki.

VĒSMIŅU MAMMA.

Tad tas jau mīļā, ir, ka viņš tāds pats vien prasts un nemācīts, kā visi citi! Bet Aadeline saka, ka ar tādiem nu viņai nepavisām negriboties vairs tikties esot nepatīkami, jo viņi nemaz nemākot smalkāki uzvesties. Ar lepnumu. Kamēr viņa pilsētā dzīvojuse, palikuse arī pate daudz smalkāka!

SALMIENE.

Cieš brīdi klusu un tikai smaida. Tā jau būs gan.

VĒSMIŅU MAMMA.

Jā, iedomā, mīļā, tikai to tepat divi gadi un četri mēneši viņa nodzīvojuse kopā ar labākiem cilvēkiem! Vaj tad kāds brīnums, ka nu viņai ar tādiem, kas nekā smalkāka nav mācījušies, nepatīk vairs kopā turēties? Ko nu Kleķeram par tādām lietām domāt!

SALMIENE.

Bet tik nemācīts tas Kleķers ar' vis nav Zināms, viņa amats jau nu tāds ir ar tiem jēlumiem un ādām. Bet kad viņš saģērbjas atkal citās drēbēs, tad tīri glīts kungs!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kas tur nu par kādu sevišķu glītumu tāpat kā gaļas smaka vien ir arī tad! Un tās rokas jau viņam laikam vienmēr ir ar taukiem? Viņulaik, no tās zaļumballes pārnākuse, Adeline sirdijās, ka noķepējis šai ar netīrām rokām drēbes. Lūdzis bieži uz danci, un beidzot šī arī gājuse, jo negribējis vienmēr atraidīt. Meiteņam gluži balta kleita — un tad uz muguras palikuse plauksta ar visiem pirkstiem, kur šis licis klāt roku. Adeline jau tūlīt tad teica, ka tas netīrums kleitā no cita nebūšot cēlies, kā no Kleķera, un meiteņam goda drēbe bij jāliek tūlīt balvā!

SALMIENE.

Bet par ko tad taisni no Kleķera? Tikpat labi jau varēja pie tās kleitas arī cits kāds vainīgs būt.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nijau, mīlā meitens to tīri labi jutis, ka rokas viņam bijušas taukainas. Smalkākos ļaudīs, kad ejot dancot un kad par rokām nevarot gluži galvot, velkot rokā cimdus. Bet ko tāds nu no tam zina!

SALMIENE.

Tad jau es nekādas labas ziņas vis nevarēšu viņam pārnest. Nu, ko tur nu lai raugās cilvēks citur — meitu jau pasaulē gana!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu citur — vairāk pēc savas kārtas! Adeline jau nu ir pie labākiem cilvēkiem pieraduse un pie sliktākiem atpakaļ griesties vairs nevar. To tu, mīlā arī pate vari tīri labi saprast!

SALMIENE.

Atkal brīdi klusē, smīnēdama sevišķi aizdomīgi. Nu kad jau nu tā, tad tā! Bet tev jau gan tad tas znots laikam pavisām smalks cilvēks?

VĒSMIŅU MAMMA.

A ko tu gan domā! Ka tu, mīļā, zinātu, kāda viņam smalka uzvešanās! Kad nāk pie mums nobučo roku kā Adelinei, tā ari man. Tā jau izglītoti cilvēki visi darot. Un mani viņš vienmēr sauc par ļoti cienītu kundzi un kad vajag, laipni paklanās. Nu kungs kas kungs!

SALMIENE.

Un bagāts ari lai?

VĒSMIŅU MAMMA.

Cik nu viņam tās bagātības, to jau es tik skaidri vis nezinu! No vecākiem viņš neesot nekā vairāk dabūjis, kā tikai tās skolas. Un pats jau ari vēl tāds jaunīšs. Tad jau bagātības ari vēl nevar no viņa nekādas prasīt. Bet kad tie, kam ir nauda, uzņēmuši viņu savā vidū un devuši tādu uzticību, tad tas ir vēl vairāk, nekā mantas krājums!

SALMIENE.

Tad tiesa gan tas, ko ari es jau biju dzirdējuse — ka bagāti cilvēki iecēluši viņu par priekšnieku tai jaunajai fabrikai, ko celšot Rīgā?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tiesa viņš par priekšnieku! Pats jau viņš gan nav par to nekā teicis, tas tiesa. Es jau to labi saprotu sak, lai nesāk cilvēki domāt, ka viņš ar to lieļitos. Bet zināms jau tas tāpat ir visiem. Ar lielu naudu, mīļā, ar lielu naudu tur strādāšot!

SALMIENE.

Bet kas tad īsti tā par fabriku būšot?

VĒSMIŅU MAMMA.

O — tur daudz ko taisīšot! Vienā nodaļā audīšot visādus tūkus, smalkāku manšeisteri, piķadrēbi un listriņu, otrā taisīšot tādas dārgākas konfektes un

pēperkokus, trešā vārīšot ziepes un liešot sveces, ceturtnā malšot kaulus un raudzēšot skunstmēslus, piektā — kad tevi dzīvais nevaru iedomāt, kas vēl tās citās nodaļās būšot. Bet cilvēku tur strādāšot simtiem vaj tūkstošiem!

SALMIENE.

Jā, jā — tādas jau tās valodas gan iet. Un pa mūsu pusi jau cilvēki dziras vien mest šenes dzīvi pie maļas, tiklīdz tā fabrika būšot gatava, un iet uz pilsētu projām. Izputēs tad mums arī tie paši gājēji, kuri nu vēl ir Ar smieklu. Lūk, ko izdarīs tas tavs znots!..

VĒSMIŅU MAMMA.

Vaj tad viņš, mīļā, tur vainīgs? Ja neuzņemsies tās rīkošanas viņš, būs cits, kas to darīs un kas gribēs, tas arī uz pilsētu aizies!

SALMIENE.

Nu zināms es jau tāpat tik smejos. Bet kur tad viņš tagad dzīvo tas jaunais fabrikants? Jūsu mājā jau laikam vēl nē?

VĒSMIŅU MAMMA.

Līdz šim vēl nē. Ja nu varbūt uz priekšu. kad no pilsētas izbrauks. kādu laiciņu vasarā uz zemēm padzīvoties Nu jau vēl turpat pie sava mātes-brāļa un krusttēva Šķaunača.

SALMIENE.

Pie Šķaunača. Vaj pie tā paša, kas dzīvo Kaķplēšu Sileniekos?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu pie tā paša.

SALMIENE.

Vai! To gan daudzina. par tādu lielu āķi! Visus kam vien iznākot ar viņu kāda darīšana, viņš izšmaucot, un ikkura māja, ko viņš būvējot, esot vaj nu

šķība vaj greiza. Stipri iesmiedamās. Ka tad tāds pats, kā krusttēvs, nebūtu arī viņa krustdēls!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kā uzskaidzamās. Tu jau nu, mīlā, arī tik runā vien! Cik tas Šķaunacis mūsu mājā ir bijis tad jaukāka cilvēka vairs nevar vēlēties viņš pats jau vaj katra vārda galā saka, ka nekādas blēdības nevarot ieredzēt ne acu galam un ka pret visiem nelabiem cilvēkiem viņš gribot cīnīties līdz nāvei, kur tik vien varēdams!

SALMIENE.

Lūk, lūk. tā viņš vienmēr runājot, to pašu jau saka arī citi, bet pats meklējot vien, kur kādam novilkst kreklu! Atkal iesmiedamās, bet ar lielu laipnību. Bet kas mums par krusttēvu bēdas, kad tikai krustdēls ir labs!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tie cilvēki jau melš kā uz savu nelaimi!

SALMIENE.

Tas ir tiesa gan! Tad šodien, tu teici, tev tas znots atkal gaidāms?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nujā! Viņam jau būšot jābrauc drīz atkal uz pilsētu atpakaļ esot bezgala daudz visādu darišanu — laikam tās pašas jaunās fabrikas dēļ. Bet papriekš tad gribot tikt par tiem saviem nodomiem te skaidrībā. Tā jau tas arī ir riktīgi. Un laikam tad atnāks vēl arī kādi citi ciemiņi kad jau nu tāda tā reize.

SALMIENE.

Palikdama kā bēdīga. Bet ja nu tev gaidāmi kādi smalki viesi, tad jau nebūs labi, ka es ar' te pa vidu.

VĒSMIŅU MAMMA.

Kā laipni viņu žēlodama. Tu jau nu, kā mana radniece un draudzene, vari te būt, lai arī kādi viesi nāktu!

SALMIENE.

Citu radu nebūs nekādu?

VĒSMIŅU MAMMA.

Neesmu nevienam nekāda aicinājuma laiduse. Visi tie mūsu radi tādi vienkārši cilvēciņi vien ir Un kuŗa tad sauksi, kuŗa nesauksi? Tad es labāk nesacīju nekā nevienam!

SALMIENE.

Bet kādi tad tev tie gaidāmie ciemiņi ir?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nava jau daudz arī to. Varbūt atnāks no skolas tas pats Ķiploka kungs ar savu madamu, un tas valdības kungs no Rīgas, kas par vasaru pie viņiem skolā dzīvo. Aicināti gan vēl arī Ūdentiņš, tas lopu dokters, brīnum palīdz kustoņiem, ja uznāk kāda lēkme, un Džerkstel' jaunkundze, pate labākā šuvēja visā draudzē un strādā priekš Adelines vienā gabalā. Bet tie nu dzīvo tālāk — un nezin vaj tā ziņa viņiem nepiegāja par vēlu. Vairāk arī neviens aicināts nav. Bet tā jau Adeline arī saka labāk lai ciemiņu mazāk, ka tik visi viņi smalkāki cilvēki!

No āra pa dibena durvīm ienāk Adeline un nemaz arī neliekās manām, ka Salmiene viņu sveicina. Viņa ir kā dziļās bēdās un rokas lauzīdama staigā pa istabu. Vēsmiņa mamma un viņas viešņa brīdi skatās uz viņu klusēdamas.

ADELINE.

Ak mans Dievs! Ak mans Dievs! Ak mans Dievs!

VĒSMIŅU MAMMA.

Pieceldamās. Nu, nu, meitiņ! Kas tad nu tev noticis?

ADELINE.

Mamm, viņš vēl nenāk! Nebūs labi! Mamm, nebūs labi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tu ar' esi kā aplamais bērns! Vaj nu viņš skries pašā dienvida karstumā! Nāks uz vakaru, kad paliks vēsāks!

ADELINE.

Bet Felikss tak man apsolījās jau ap pusdienu būt pie manis! Vaj Dieviņ — nebūs labi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Esi nu, bērns, prātīga! Vaj tādēļ nu tūlīt kas slikts, ka viņš nav vēl atnācis? Gan būs Felikss klāt!

ADELINE.

Bet ka nu viņš būtu palicis slimš — ? Varbūt šinī pašā brīdī viņš grozās pa gultu grūtās mokās, un es nevaru ar vēsu roku dzesēt viņam karsto pieri un ar skūpstu aizvērt viņa brīnišķās acis! Viņš raugās nežēlīgai un briesmīgai nāvei acīs — un es nevaru viņam palīdzēt!

VĒSMIŅU MAMMA.

Ko tu ar' visu nesadomā! Pamezdama ar galvu viešņai. Viņai tā sirds tāda ātra.

ADELINE.

Apstājas un ko domā. Vaj Dieviņ! Nu es iedomāju vēl ko briesmīgāku! Ka nu viņam būtu uzbrukuši laupītāji! Varbūt viņš bija kur laukā un vēlu vakarā gāja uz māju, un varbūt viņam bija līdz daudz naudas, un tad nu burlāki viņam to atņēmuši un viņu pašu grūti ievainojuši, un nu viņš kautkur meža dziļumā gaida savas pēdējās stundiņas, un uz kādu palīdzību vairs nav ko cerēt —!

VĒSMIŅU MAMMA.

Bet, mīlā meitiņ, mūsu pusē tak nemaz tādu lielu mežu nav, un nav arī dzirdēts, ka burlāki būtu kādreiz kam uzkrituši!

ADELINE.

Kailās rokas uz augšu saceldama un kopā sasisdama. Vai!
Bet kad nu viņš būtu jau miris ?.. Viņa vaigs ir
bāls kā drēbe, un viņa lūpas man nečukstēs vairs ne-
viena jauka vārdiņa! Viņa acis ir aizvērušās un
vairs ne reizes man silti neuzsmaidīs! Un viņa rokas
ir sastingušas un nekad nevilks vairs mani pie viņa
krūtīm! Mamm, tad es arī labāk tūlīt mirstu! At-
krit uz kāda krēsla, kā kad tiešām pašreiz būtu jāmirst.

VĒSMIŅU MAMMA.

Steigdamās pie meitas. Tad redz, cik ērmīgs meitens!
Viešņai. Šitā viņa dažu labu reizi ko sadomā un tad
pate sevi nāvī! Meitai. Vaj tu nu neesi tīri bārienu
pelņijuse?

SALMIENE.

Ar smaidu, kuŗš kavē noprast, vaj viņa runā nopietni vaj nē.
Stipra mīlestība gan!

VĒSMIŅU MAMMA.

Paklausī nu, meitiņ, ko es tev teikšu ej savā istabā
un kādu brītiņu pagulies!

ADELINE.

Gražīgi. Nē, nē, nē!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu klausī nu, bērns, kad es tev saku!

ADELINE.

Es iešu ārā! es viņa gaidīšu! es steigšos viņam
pretī!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nē, nē, mīļā meitiņ! Karstā saulē sāks vēl galviņa
sāpēt! Un nezīn ja arī neesi slima jau palikuse? Aiz to
arī tas nemiers! Celies nu un ej brītiņu vēsā istabā
atpūties! Vada meitu kā patiesi slimu uz durvīm kreisajā

pusē. Un kad tu piecelsies, tad Felikss būs jau atnācis — un viss būs atkal labi!

ADELINE.

Mamm, ja viņam notikuse kāda nelaime, ja viņš jau nomiris un ja viņš vairs neatnāks tad es visu mūžu raudāšu. es raudāšu. es raudāšu, kamēr nomiršu!

No labās puses ienāk Vēsmiņu tēte un kā sabijies skatās, kā māte izvada meitu pa otrām durvīm.

VĒSMIŅU TĒTE.

Vecīgs vīrs ar noskūtu seju un pāgaļiem matiem uz krekla viņam tikai gaŗi pelēki svārki un galvā veca noruduse cepure zābos viņš tura prāvu pīpi, (tādu ar galviņu un švandozi) izturēšanās viņam tāda nedroša un runa paklusa un kā vainīga. Kas tad tai meitenei nu atkal noticis?

SALMIENE.

Ar smaidu. Uznācis tāds reibonis, Vēsmiņu tēt — laikam ar to karstu laiku!

VĒSMIŅU TĒTE.

Es jau tīri sabijos sak, nu būs atkal nelaime. Laikam viņa būs dabūjuse par ko erroties. Bet no errošanās viņa vienmēr paliek slima.

SALMIENE.

Jā, errošanās viņai nav laba, Vēsmiņu tēt — to arī lieks cilvēks var tūlīt redzēt!

VĒSMIŅU TĒTE.

Tad tas jau ir, ka nav laba, ja veselība to nepanes.

SALMIENE.

Nujā, Vēsmiņu tēt. Bet nu jau gan laikam arī tu esi priecīgs, ka tev tāds smalks un bagāts znots gadījies?

VĒSMIŅU TĒTE.

Nu tak jau nu kas par tām lielām pūlēm· nebij jau mums nemaz tik viegli, viņai to pilsētas dzīvi gādāt. Bet kad nu ticis smalkāks tas viens, tad ar laiku tāds pats gadas arī otrs.

VĒSMIŅU MAMMA.

Iznākdama no blakus istabas atpakaļ. Nu tāds kā viens mulķa bērns! Nezin ko pate sadomā un tad sitas vaj nost? Sākuse par visu tiesu galva sāpēt ..

SALMIENE.

Kāt' nu nē tā mokoties!

VĒSMIŅU TĒTE.

Ka tik nebūtu tad pēc daktera jābrauc?

SALMIENE.

Sevišķi laipni smaidīdama. Kozin Dieviņš žēlos tāpat bez daktera.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu apguldīju tad pēc, kad tie ciemiņi sanāks, būs spirtāka.

SALMIENE.

Vaj zini, radniec, es ar' labprāt ietu drusku atpūsties· no tās nākšanas pa karstu sauli esmu tīri tāda vien kā piekususe.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu labi, mīļā, tad jau tu vari nosnaust manā gultā. Man pašai jau par gulēšanu nav ko domāt. jāiet raudzīt, vaj tās meitas būs pa ķēķi visu tā darijušas, kā es viņām liku. Lai Dievs vien žēlīgs, ja ar tiem ēdieniem kas misītos — šitādā reizē un kad vēl gaidāmi labāki ciemiņi — !

VĒSMIŅU TĒTE.

Manis jau tad te nevajadzēs un es varēšu iet kur projām?

VĒSMIŅU MAMMA.

Jā, pašlaik nu tev nava te nekā ko darīt. — Bet jau atkal tev tā pīpe te mutē! Cik reizes es neesmu tev jau teikuse, ka šitai istabā tu ar savu pīpi nenāc! Pīpē tur, kur tikai mēs paši vien dzīvojam, vaj ārā, bet ne te, kur ienāk smalkāki cilvēki istaba smird pēc tam visu dienu!

VĒSMIŅU TĒTE.

Bailīgi iztver pīpi sev no zobiem. Es jau. Tik tāpat vien. Man jau nemaz nedeg. Tukša un salta. Aizmirsās mutē

VĒSMIŅU MAMMA.

Tas viena alga! Ari zobos te neturi! Tu zini, kas tev ir nosacīts un paturi to prātā!

VĒSMIŅU TĒTE.

Steigšus noglabādams pīpi svārku kabatā. Neturēšu jau, neturēšu! .

VĒSMIŅU MAMMA.

Un kad vēlāk atnāks ciemiņi, tad nesāc atkal targarvot tās savas valodas! Labāk tad tikai klausies, ko runā citi, gudrāki cilvēki un ciet klusu!

VĒSMIŅU TĒTE.

Klausīšos jau, klausīšos!

VĒSMIŅU MAMMA.

Viešņai. Jā, viņš nemaz nesaprot, kas ar smalkākiem cilvēkiem runājams, kas nē. Tā viņulaik pat, kad bija ciemiņi, viņš sāk nezin ko stāstīt par zirgu baušlāgu, par žīda silķu pusem, par skudru salīšanu biksēs. . Dažreiz tad tā vien ir prātā sak, kau' nu varējs maitam aizbāst muti cieti!

VĒSMIŅU TĒTE.

Ko nu tik daudz bāries es jau nerunāšu, nerunāšu!..

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tad to ar' iedomā! Ja kāds ko prasa, tad atbildi ar ziņu un apdomu, bet pats no sevis labāk nekādas valodas neiesāc! Tad nebūs pēc tam kauns ne tam meiteņam, ne man, ne arī pašam!

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā jaunu ko atradis, priecīgāki. Es jau iešu pavisām projām! Uz zirgiem. Puišu neviena nav mājā. Jāpagana pa aploku. Rītu būs atkal smags darbs...

VĒSMIŅU MAMMA.

Vaj zini tā arī gan ir vēl labāk tad par tevi nebūs te ne bēda jātur! Staigā vesels! Kad tevis te vajadzēs, gan tad pasauksim!

SALMIENE.

Varēji jau nu gan varbūt to tēvu tepat atstāt viņa meitai tāda reize, bet viņam pašam jāgana zirgi pa aploku.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nē, nē, lai iet vien tad nebūs ne jābīstas, ka var izdarīt te, pie labākiem un smalkākiem cilvēkiem, kādas dumības. Pamanijuse Šķaunaci, kurš nāk iekšā pa dibena durvīm. Bet vai Dieviņ laikam ciemiņi jau klāt

ŠĶAUNACIS.

Pusmūža cilvēks, kalsnējs, ar pelēku, retu, kā izplūkātu bārdeli un pelēku, diezgan jau padilūšu apģērbu, runā viņš vienmēr kā citus apsmiedams, tiesādams un likdams noprast, ka pie viņa nekad un nekur neādas niecības nava Labdien jūsu mājā! Slauka seju tādā saņurcitā lupatā. Ja nu es par šito grūto nācienu nedabūšu vienas labas čarkas, tad taisnības pasaulē vairs nav! Atmetas uz kāda krēsla.

VĒSMIŅU MAMMA.

Vaj t' tu viens pats? Kur tad Felikss palika?

ŠKAUNACIS.

Šoreiz vēl viens pats.

VĒSMIŅU MAMMA.

Bet Felikss ? Vaj kas slikts noticis? Vai Dieviņ tad tak tas meitens būs to jau paredzējis!

Salmiene, kuŗa bij tūvojusēs durvīm kreisājā pusē, domādama iet otrā istabā atpūsties, tiek uzmanīga un pagriežas atpakaļ. Vēsmiņu tēte atkal savukārt taisās iet ārā pa durvīm labajā pusē.

ŠKAUNACIS.

Felikss būs vēlāk pie vakara. Bet papriekšu tad mums te vēl kas jāizdara. Nēej vis vēl projām, Vēsmiņu tēt tikpat jau būs tevis jāmeklē, jo bez tevis šoreiz iztikt mēs nevarēsim!

VĒSMIŅU TĒTE.

Pagriežas atpakaļ kā sabijies. Man ir jāiet uz zirgiem . Stāv kūtī bez kādas barības. Jau sen vajadzēja būt aplokā. Dzīras par jaunu iet ārā.

ŠKAUNACIS.

Nebūs jau ar' ilgi, kad tu varēsi uz saviem zirgiem iet. kas mums darāms, to mēs, kā inteligenti cilvēki, varām izdarīt ļoti drīzi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Vēsmiņu tētem. Nu paliec, kad tev saka! Salmienei. Bet tu jau teicies gulēt iet. Nāc, es tevi apguldīšu!

SALMIENE.

Nu jau atkal par to gulēšanu vaira nekas vis nava tas piekusums ir tā kā pārgājis.

VĒSMIŅU MAMMA.

Turpat vien jau nu viņš vēl ir! Nāc tik un pagulies! Tikām mums te kas jāpārrunā savā starpā!

SALMIENE.

Ka nu tā, tad jau jāiet vien ir   Izieš Vēsmiņu mammai
līdz uz otru istabu kreisajā pusē.

ŠKAUNACIS.

Nu, Vēsmiņu tēt, vaj tu nejuties nu laimīgs un lepns,
ka tās lietas šitā iegrozās? Tu gan arī sapnī nekad
nevarēji domāt, ka dabūsi tādu znotu! Vaj nav tiesa?

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā mammas liegumu aizmirsis, izņem no kabatas pīpi, iekož
to zobos, meklē tabakas maku un taisās aizpīpēt. Nu labi jau
nu ir

ŠKAUNACIS.

Jā, redz kā tad ir, kad iznāk saiešanās ar izglītotiem
un inteligēntiem cilvēkiem! Te nu nav vis darīšana
ar kaut kādu prastu Kleķeri un nebūs arī uz priekšu
es domāju gan, ka znots jau tevis te neatstās vis,
bet ņems līdzī uz pilsētu. Tur tad tu dzīvosi kā kungs,
cigārus pīpēdams! .   Uzgrīž pats sev pīpējamo avižu pa-
pirā, vilkdams ar pirkstu galiem no vestes kabatas tabaku.

VĒSMIŅU TĒTE.

Arī bāzdams tabaku savā pīpē. Uz pilsētu? Par ko tad
tur? Es jau varu tīri labi arī tepat dzīvot!

ŠKAUNACIS.

Aizpīpēdams. Bet tur vēl labāk! Iedzer savu šnabīti, aiz-
pīpē labu cigaru, un ja patīk, ej pastaigāties pa Vēr-
mandārzu! Ne jāceļas naktī uz zirgu barošānu, ne jā-
brauc mežā, ne jābēdā par sēšanu, pļaušanu un kul-
šanu!

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā tad tā var dzīvot   bez kādas bēdas?

ŠKAUNACIS.

Tā piedevīgi pasmiedāties. Var, Vēsmiņu tēt! Pate nauda
pelnī atkal jaunu naudu — un cilvēkam vajag tikai

prast to saņemt. Zināms, to prot tikai tāds cilvēks, kas ir inteligents — kā tavs nākamais znots!

VĒSMIŅU TĒTE.

Nezināšanā. Nuja Es nu gan labāk šitā pat . kā līdz šim tepat pa māju

ŠKAUNACIS.

Nu — ar varu jau tevis arī neviens projām neveidīs! Ja tu gribēsi tepat dzīvot, tad arī viss būs tev sagādāts kā lielamkungam. Art, siena plaut, linu kult jau vairs neiesi. Kas vairs tev paņem savu spieķi, pastaigājies ap tīrumiem, vaj arī paej pie vakara līdz krodziņam!

VĒSMIŅU TĒTE.

Kas nu šitos laikos par krogiem ko domāt!

ŠKAUNACIS.

Kas tev varēs to liegt? Un par to znots arī gādās, ka tev kabata nav vis tukša! Tad jau tu arī manis varbūt neaizmirsīsi, bet atminēsies, ka esmu tev savā laikā arī ko laba vēlējis. Tā laipni nosmejas. Stiprāki. Jā, to jau es savam krustdēlam sacīju, kad viņš ieradās pie manis un sāka apraudzīties pēc šās puses gudrākiem un intelligentākiem cilvēkiem sak, griezies nu uz Vēsmiņu pusi sak, ja te kur krietnāki cilvēki ir, tad tur viņi ir sak, saprātīgi un godīgi vecāki un izglītota un inteligenta meita!

VĒSMIŅU MAMMA.

Ātri iznāk no blakus istabas atpakaļ. Un atkal tev jau tā pīpe zobos — vaj būtu runājis vaj nerunājis!

VĒSMIŅU TĒTE.

Ar steigu noslēpj savu pīpi. Ka tevi purvs — nemaz neiedomāju!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kas tad tā, būvmeister, bij par lietu, ka Felikss tūlīt vēl nenāca?

ŠKAUNACIS.

Tā ir svarīga lieta, Vēsmiņu mammi, un es papriekš atnācu par to ar jums un Vēsmiņu tētu izrunāties. Tā lieta grūta gan, bet viņu var arī tik viegli izšķirt, kā tikai jāpasmējas. Pie intelligentiem cilvēkiem tas — viens un divi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu kas tad tur ir?

ŠKAUNACIS.

Piesēžaties, tad es jums to paskaidrošu — un es domāju, ka nekādas nesaprašanās mums tur neiznāks. Var jau būt, ka pirmajā brīdī tāda lieta izliekas jums kā nevajadzīga. Bet intelligentiem cilvēkiem tas nu ir likums visur vajag būt skaidrības, lai pēc nerodas nekādi pārpratumi

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tad saki labi drīz, kas tur ir man jau nav šodien diezin cik vaļas, un nupat ir kā raizes vien, vaj tik meitas būs pa ķēķi visu tā izdarījušas, kā vajadzēja! Viņa tomēr piesēžas.

ŠKAUNACIS.

Tā lieta tad, redziet, ir tāda. Mans māsas dēls un jūsu miesīga meita ir nodomājuši iedoties laulības kārtā. Šodien tad nu būs tā viņu saderināšanās — un tad jau visai pasaulei tiks zināms, ka viņi sadevušies rokas uz kopīgu dzīvi. Tas nu ir ļoti svarīgs brīdis priekš viņiem abiem diviem. Pēc tam vairs nekāda niekošanās nav pielaižama kas solīts, tas arī jāpilda, jo dārgs ir kā jūsu meitas, tā arī mana krustdēla gods, un jo vairāk tādēļ vēl, ka abi viņi ir smalkāki izglītoti un intelligenti cilvēki

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu labi, labi! Bet es tur nekā nesaprotu! Runā tu skaidrāki!

ŠKAUNACIS.

Ja, ja, Vēsmiņu mamm! Tad tas nu ir tā. Un ir jau nu gan taisnība, ka tie, kuŗi cerējas, ne uz ko citu neskatās, kā tikai viens uz otru. Vaj kāda manta vienam vaj otram bijuse vaj nebijuse, tas viņiem nekrīt nekādā svarā. Bet dzīve pate māca, ka gluži tā nevar vis darīt. Ir jāskatās arī uz laicīgu mantu, sevišķi, ja kādam jādara ar viņu lieli darbi, kuŗi savukārt atkal to pašu mantu var vairoņ desmit, un simtkārtīgi, kā piemēram tagad pat manam krustdēlam Feliksam

VĒSMIŅU MAMMA.

Tad saki tu drīzāk, kas tev sakāms, un runā skaidri, jo no šitādas runas es tikpat nekā nevaru saprast!

ŠKAUNACIS.

Aba tūlīt, Vēsmiņu mamm! — Tad mans krustdēls Felikss nu gribētu zināt, kas viņam tiks, kad viņš būs jūsu meitu Adelini apprecējis. Nuja ko tad jūs īsti būtu domājuši savai meitai līdzī dot? nuja kāda tad būtu viņas pūra tiesa? nuja ko tad īsti viņš mantos?

Vēsmiņu tēte sāk klausīties aizvienam uzmanīgāki, apsēžas beidzot uz krēsla, un roka tam, kā bez paša ziņas, izvelk no svārku kabatas pīpi.

VĒSMIŅU MAMMA.

Izbrīnējusēš. Ko mantos —? Tu ar' runā kā kāds bērns! Vaj tad tu nezini, kas mums pieder un kas tai mūsu mantai ir tas vienīgais mantinieks? Vaj tad mēs Vēsmiņus un visu kas te ir, līdzī paņemsim vaj kam citam atstāsim, kā savai miesīgai meitai un tad, zināms, arī viņas vīram un viņas bērniem, ja Dievs tādus dotu? Vaj tad tas nava jau tā diezgan labi saprotams!

ŠKAUNACIS.

Tiesa, tiesa, Vēsmiņu mamm! Jūs jau runājiet, kā tikai viena gudra un godīga māte var runāt. Bet

dzīve tomēr māca, ka ar laiku cilvēku domas var arī pārgrozīties. Turpretī tie, kuri grib nodibināt savu dzīvi, nevar vis to darīt tikai, tā sakot, uz zila gaisa un mīlestības vien viņiem vajag arī ciešāka pamata, uz kuŗa drošāki nostāties, zināmas pārlicības, ka tas, kas viņiem solīts, tiem arī nezudīs

VĒSMIŅU MAMMA.

Tad nu es itin nemaz nesaprotu, ko tu vēl gribi! Vairāk par to, kas ir Vēsmiņos, mēs solīt nevaram, un kas mums par visu mūžu krāts, tas te arī ir Vaj tad pēc tavām domām tā nava vēl gana?

ŠKAUNACIS.

Atlikām, Vēsmiņu mamm, bagātīgi Par to jau nav arī ko runāt! Lai Dievs dotu, ka ikviens varētu saviem bērniem tikdaudz mantas atstāt!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tad tādēļ! Ko tad tu vēl vairāk pēti?

ŠKAUNACIS.

Nujā bet jaunie visu to mantu, kā jūs paši to sakiet, varēs ņemt savā valdīšanā tikai tad, kad jūs būsiet jau nomiruši. Pie tā jautas klāt tīri kaut kas tāds nelabs. Tad viņiem vajadzētu sevī it kā vēlēties lai jūs drīzāk mirtu nost Neviens godīgs bērns taču to vēlēties nevar un arī nevēlēsies. Bet dzīvē tomēr varētu gadīties, ka viņiem šās mantas vajag jau agrāk — nevis lai viņu notērētu, bet lai nopelnītu ar to citu un daudzkārt vēl lielāku mantu. Bet pie šās mantas viņi nevar tikt tā nāks viņiem palīgā, pelnīt vēl lielāku bagātību, varbūt tikai tad, kad viņiem tās vairs nemaz nevajadzēs. Nē, istā laikā lai tā nāktu viņiem palīgā!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tad tu domātu tā — lai mēs māju un visu mantu atdotu bērniem jau tūlīt, un viņi varētu darīt ar to ko grib?

Vēsmiņu tēvs, pagriezdams galvu uz vienu un otru runātāju, klausās ļoti uzmanīgi. Pīpi viņš ir iekodis jau zobos un velk to tāpat saltu ar steigu vien. Viss viņa izskats rāda, ka viņš ir par kaut ko stipri nemierīgs.

ŠKAUNACIS.

Ne nu tīri tā, kā viņi varētu darīt ko tikai grib, bet ka viņi varētu jau pie laika, par lielu svētību sev pašiem, izmantot tiesības, kuŗas visā pilnībā nāks viņiem tikai vēlāk tiesības pelnīt ar savu mantu citu un vēl lielāku mantu. Un tādas tiesības, es domāju, vajadzētu gan jaunajiem nodrošināt, ne tikai ar vārdiem vien, bet arī ar kādām rakstu zīmēm!..

VĒSMIŅU MAMMA.

Nujā tad tu tomēr gribētu, lai mēs savu māju un mantu viņiem tūliņ parakstām! Ko tu par to saki, tēv?

VĒSMIŅU TĒTE.

Savelk ļoti ātri dūmu no saltas pīpes un tad sāk kāst. Khe khe khe! Savu māju es gribu valdīt līdz galam pats! Khe khe khe! .

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tu dzirdēji! Un ko tēvs saka, tam es arī piekrītu! Būvmeister, vaj tas nav pareizi?

Vēsmiņu tēte savelk atkal labi ātri dūmu, bet saģizdamies, ka to darīt nava te brīv pamet ātri acis uz Vēsmiņu mammas pusi un paslepen ielaiž pīpi svārku kabatā.

VĒSMIŅU TĒTE.

Khe khe khe! Mājas es neparakstīšu nevienam, kamēr būšu dzīvs Kad nomiršu — te jau viņa paliks Lai tad ņem

ŠKAUNACIS.

Ar lielu noskumšanu. Diemžēl, jūs neesiet manis nemaz sapratuši! Ne prātā man nav nācis, lai jūs māju un

mantu bērniem jau tūlīt parakstītu! Savas mājas un mantas valdinieki jūs palieciēt līdz mūža galam paši — tas jau arī citādi nemaz nevar būt! Tikai tāda paraksta es gribētu, ar kuŗu jaunie, uz savu nākamo tiesību pamata, varētu pie jaunas mantas tikt. Un kad tā viņiem būs, tad šās mājas un šās mantas tiem arī nemaz nekārosies, un viņi lūgs Dievu, lai jūs dzīvojiēt tik ilgāk un vēl ilgāk!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kas tad tas tāds par parakstu varētu būt?

ŠĶAUNACIS.

To es jums izstāstīšu tūlīt, Vēsmiņu mamm! — Tas ir tāds drošības paraksts, kuŗu var, ja tas būtu vajadzīgs, katrā vietā uzrādīt, ka manta ir gaidāma. Tādi paraksti pie cilvēkiem, kam ar naudu daudz jā-rīkojas, ir pavisam parasta lieta, un neviens par tiem nebrīnās. Un Feliksam tāds paraksts nu būtu gaužām derīgs. Kā jau jūs paši labi to ziniet, mācīti un bagāti cilvēki ir ielikuši viņu visai atbildīgā vietā, kur jāstrādā ar miljoniem! Bet miljonus, zināms, tur atkal pelnīs. Tikai — kas tos saņems? Protams tie, kas būs fabrikai naudu devuši. Bet kur lai Felikss, jauns puika, būtu jau pie tās bagātības ticis? Zināms, ir jau viņam sava bagātība, un varbūt, vēl lielāka, nekā tiem, kuŗiem ir tā nauda tā ir viņa garīgā manta — viņa zināšanas un inteliģence. Bet priekš mantas pelnīšanas ar to vien nepietiek tur vajag arī naudas naudas, kuŗa citādi var arī tīri dumiem cilvēkiem piederēt. Ja nu viņam nava savas daļas, ko tai fabrikā ielikt, tad ar savām zināšanām un inteliģenci viņš vairo mantu tikai tiem, kam nauda bijuse, jo kuŗš tai fabrikā vairāk naudas ielicis, tas saņem arī vairāk peļņas, bet pašam viņam jāpaliek tukšā. Lūk, kādēļ viņam vajag tāda drošības paraksta, ka viņam arī kas ir, vaj vismaz gaidāms!

VĒSMIŅU MAMMA.

Es to vienmēr vēl lāgā nesaprotu ja nu viņam tāds paraksts arī būtu, vaj tad tādēļ būs tūlīt arī nauda?

ŠKAUNACIS.

Būs, Vēsmiņu mamm! Tā jau ir tā lieta, kuŗas mēs, laucinieku cilvēki, nemaz tik viegli saprast nevaram. Redziet pret tādu parakstu bagātas bankas labprāt dod naudu. Un to bankas naudu tad var laist darbā, tas ir, likt iekšā kādā šeptē, un nopelnīt ar viņu atkal otru un trešu tādu pašu naudu. Tā mūsu dienās gudri cilvēki pie mantas tiek, nevis mokoties, tā kā mēs, ar arklu vaj cirvi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Bet kad nu tā banka prasa savu naudu atpakaļ —?

ŠKAUNACIS.

Tad viņai to arī var atdot! Dos atkal cita, jo tādu banku ir pilna Rīga! Bet kādēļ viņa prasīs naudas atpakaļ? Kad tikai viņa saņem par savu aizdevumu augļus, tad tai ir dieviņš, ja viņas naudas atpakaļ nedod! Un tiešām kas viņai būtu par gudrību, turēt savu naudu bez kādu augļu lādē ieslēgtu? Reizēm tāda banka tīri vaj ar varu jāpiespiež saņemt savu naudu atpakaļ!

VĒSMIŅU MAMMA.

Varbūt ka tas arī tā ir, kā tu stāsti, es no tādām lietām maz ko ziņu   Redzami apjukuse.   Varbūt ka tas arī tā ir..

ŠKAUNACIS.

Kā ar jaunu spēku. Lai tad es dzīvs nedzīvoju, ja es ietu jūs mānīt! Esmu savā laikā bijis kopā ar smalkiem, inteligentiem un bagātiem cilvēkiem, sevišķi muižās pie kungiem strādājot, kur stingri skatās uz to, vaj cilvēks ir diezgan ziņerīgs, bet nekur man val nava teikts, ka es nebūtu darījis kā godavīrs!

Tad ja nu jūs vēliet labu savam nākamam znotam un tamlīdz arī paši savai meitai, jums gan nebūtu ko kavēties tādu parakstu priekš Feliksa man izdot. Tad viņš drīz vien būs klāt arī pats — un nekas vairs nekavēs jaunos cilvēkus ceļā uz viņu laimi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Es nu nezinu   Varbūt ka tādu parakstu mēs varētu ari dot   Ko tu domā par to, tēv?

VĒSMIŅU TĒTE.

Pieceļas un sāk tā nemierīgi mīdīties, kā uz iešanu. Khe khe khe   Man ir jāiet uz zirgiem   Stāv pie tukšas siles   Rītu atkal svarīgi darbi

Kreisajā pusē paveras durvis, un tanīs, neviena nemanīta, klusi iestājas Adeline.

ŠKAUNACIS.

Nedomājiet jau, ka Felikss palika mājā ar vieglu sirdi, kad es nācu šur! Kā salausts viņš varbūt arī tagad vēl stāv turpat pie durvu stenderes! Visi apstākļi tagad prasīt prasa, lai viņam būtu sava tiesa naudas, kā drošā un lielā peļņa nesabirtu tikai citu ķešās! Zināms, viņš varētu griezties arī uz citu pusi ir jau arī citur meitas, un ar vēl bagātāku pūru, nekā te. Un saņemtu viņu tur izplestām rokām. Jauns un glīts cilvēks ar lielām zināšanām un inteliģenci — kur tādām nebūs durvis vaļā? Bet ko lai dara, ka tā sirds velk uz šejieni sirdei pretoties ir grūti! Un briesmīgi smagu grēku izdarītu mēs, ja sirdīm, kuņas sniedzas uz savu laimi, aiz kādas neizprašanas vaj cietsirdības, liktu ceļā kādus šķēršļus!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kad nu tu tā saki, tad jau jātic vien ir — Nu, tēv, ko mēs darīsim?

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā kad nebūtu nemaz sapratis, ko viņam saka. Khe khe

Nujā jāved zirgi laukā Bet kad pārņāk puīši,
vaj nu viens vaj otrs, un pēc manis prasa, tad lai iet
vien uz aploku es tur būšu

ŠKAUNACIS.

Izvelk kabatas grāmatiņu un pa to kā meklē, šķirstīdams kā-
dus papīrus. Tāds papīrs, kāda tās bankas grib, mums
jau iegādāts, un ja nu Vēsmiņu tēte negribētu izpo-
stīt savas meitas un sava znota laimi, tad viņam jā-
paraksta tikai savs vārds. Noliek uz galda vekseli.

VĒSMIŅU MAMMA.

Bet vaj tas papīrs nav tāds, ka pēc tam var at-
ņemt mūsu māju?

ŠKAUNACIS.

Lai Dievs žēlīgs, Vēsmiņu mamm! kā nu jūs
variet tā domāt! Tā ir tikai tāda drošības zīme
bankai, ka Felikss varēs savā laikā no šejienes ko
mantot vairāk nekā! Tikai vārds Vēsmiņu tē-
tem jāparaksta, tikai vārds! — Vaj te nebūtu kur
tinte un spalva? Viņš pacēlas, ieraudzījis uz mazā galda
rakstāmas lietas, paņem un noliek tās uz lielā galda un pa-
stumj arī krēslu, kur Vēsmiņu tētem rakstot atsēsties.

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu, tēv tad jau paraksti ar' lai neviens nesaka,
ka mēs esam savu bērnu laimes skaudēji

VĒSMIŅU TĒTE.

Gribētu, kā no visa redzams, iet ārā, tikai bez atļaujas ne-
drikst to darīt. Khe... Govīm uz priekšu vīkus varēs
pļaut purvā Tīruma gabals lai vēl taupās Kas
paliks pāri, to sakaltēsīm ziemai

VĒSMIŅU MAMMA.

Škaunacim. Tēvs par to lietu nekā nerunā — tad jau
viņš laikam negribēs vis rakstīt. Vēsmiņu tētem. Ko
tad tu tā mānīsi? Pasaki tad skaidriem vārdiem,

ka nerakstīsi, lai cilvēks to zin un iet projām! Tikai — nezin ko nu Adeline teiks, kad dabūs to visu zināt?

ŠKAUNACIS.

Nu, Vēsmiņu tēt

VĒSMIŅU TĒTE.

Miņājas un griežas uz durvīm. Mārki izkaltuši tīri sausi... Nebūs kur līnu iekšā likt. Bet plāves laikam mums jāpieņem vien būs vēl kāds algādzis

VĒSMIŅU MAMMA.

Tu redzi, ka no tam nekas neiznāks tēvs jau negrib.

Adeline durvīs salikstas stipri uz priekšu, taisīdamās kā uz lēcienu, un klausās ļoti uzmanīgi.

ŠKAUNACIS.

Izplēš rokas ar dziļu nožēlošanu. Ko tad tur! Bet tikai to gan tad iedomājiet, ka Feliksam ar to pašu ceļš uz šejieni ir aizkrustots arī cieti. Kā tad tiešām viņš šur vairs nāks, kur pret viņu ir tāda neuzticība? Sirds jau nabaga puikam sāpēs gan stipri, bet jāgriežas viņam tomēr būs uz citu pusi. Nava jau gan tas man nekāds noslēpums, ka viņa gaida arī citur ar ilgošanos. Nu lai tad viņš iet ar'!

ADELINE.

Spalgi iekliedzas, un galvu rokās saņēmusē un grīlodamās, tuvojas galdam. Tad ir viss pagalam! Un es labāk tūlīt mirstu nost! Ak Feliks, ak Feliks! Atkrit, kā ģībdama uz krēsla.

Adelines vietā durvīs tūlīt iestājās Salmiēne un ar savu parasto smaidu vēro visu uzmanīgi.

VĒSMIŅU MAMMA.

Pietrūkstas kājās un steidzas pie meitas. Bērns, bērns! Kas tev notika, manu meitiņ? Tu jau nu esi pavisam bāla! Aptver meitu abām rokām.

ADELINE.

Kā ar lielu nevarību. Man ir pavisam nelabi ne-
labi Laikam jāmirst Un es ari gribu
gribu mirt!

VĒSMIŅU MAMMA.

Vai Dieviņ! Tas bērns tak taisas pašlaik žirbt
laukā! Redzi nu, tēv, ko tu būsi izdarījis ar savu
ietiepīgo liegšanos!

ADELINE.

Vēl klusāk un nevarīgāk. Ak Feliks, ak Feliks! Mēs
šīnī pasaulē vairs netiksimies! Manas pašas
miesīgs tēvs grib manas nāves! Vai!
Kāda sāpe krūtīs! Līdz pašai mugurai!
Va—ai!

VĒSMIŅU MAMMA.

Adeliņei. Meitiņ, manu meitiņ! Tas no tās lielās
sažēlošanās! Ka nu Dieviņš vēl glābtu Šķaun-
acim. Tad pie tāda gala mēs nu esam aizdzīvojuši!
Vēsmiņu tētem. Jā, stāvi vien nu un mīdies kā gailis!..
Vaj neredzi, ka tas bērns taisas pašlaik izdzist?
Grūt bija to savu vārdu pavilkst!

ŠĶAUNACIS.

Vajadzēja gan apdomāt, Vēsmiņu tēt! Vēl tas nav
par vēlu! Bet pēc tam būs žēl!

ADELINE.

Čukstoši. Nāve! Paliek tumšs! Kapa saltums!..
Ak Feliks, ak Feliks! Viss nu galā! Ardievu .
Fel—liks! .

VĒSMIŅU MAMMA.

Tik drīzi, meitiņ, pienākusi tava stundiņa! .

VĒSMIŅU TĒTE.

Piemīnājas galdam tuvāk. Kuņā vietā tad man jā-
raksta? ✓

ŠKAUNACIS.

Steigšus iemērcē spalvu tintē, ļoti laipni un iztapīgi. Šai vietā, Vēsmiņu tēt! Tikai savu vārdu! Tā lieta jau ir pavisam vienkārša un skaidra! Tikai savu vārdu! Redziet, tur jau nav nekas rakstīts, ka jūs būtu ko parādā ir tikai jūsu mājas nosaukums un šās dienas datums! Tikai savu vārdu! Tā ir tikai tāda drošības zīme!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tam tēvam jau ar rakstīšanu vis diezin kā neiet nezīn kad viņš spalvu ņēmis rokā!

Vēsmiņu tēte, parakstījies, noslauka pieri, kā kad viņam būtu karst ticis, izraun no kabatas pīpi par jaunu un sāk to tāpat saltu švikstināt, tad viņš, kā ātri ko iedomājies, metas no istabas laukā.

ŠKAUNACIS.

Labi gan — ka tik parakstīts! Nosusina parakstu un rūpīgi noglabā vekseli kabatā.

Adeline jūtas it kā atspirguse un saslienās taisnāk

VĒSMIŅU MAMMA.

Tev nu labāk palika, meitiņ? Sažēlošanās vaina vien būs bijuse! Bet tad jau nu viss atkal būs labi vien!..

ŠKAUNACIS.

Man tad nu ir jāsteidzas tūlī uz māju! Jūs jau variet gan domāt, kā tas Felikss tagad manis gaida! Bet pēc pāra stundām jau viņš būs pats te klāt! Iziet ārā pa durvīm dibenā.

ADELINE.

Pieceļas kājās, jau pavisam atspirguse. Mamm, tad Felikss atkal nāks?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu jau, meit, viss ir darīts, lai tu būtu laimīga!

SALMIENE.

Iznākdama istabas vidū. Paldies Dievam, ka tā slimība tā pārgāja!

VĒSMIŅU MAMMA.

Bet nu gan man jāsteidzas uz ķēķi? Sirds ir tīri nemierīga — ka tur labi vien būtu viss noticis! Salmienei. Nāc tu ar' līdzī varbūt varēsi kur dot man labu padomu! Iet ārā pa durvīm labajā pusē.

SALMIENE.

Iedama viņai līdz. Gan jau būs labi arī tur, tāpat kā te!

ADELINE.

Sāk staigāt pa istabu, likdama kājas kā dejas takti, jūsmīgi un aizvienam stiprāki. Felikss nāks! Felikss nāks! Felikss, Felikss, Felikss nāks! Un es viņa gaidīšu!.. Ak, cik tas tomēr ir interesanti! Bez gala interesanti! Felikss nāks! Mans Felikss nāks!

OTRAIS CĒLIENS.

Šķaunača dzīvoklis Sileniekos. Dibenā pret vidu logs un pie tā neapklāts galds un kādi krēsli. Labajā pusē durvis uz dzīvokļa otru istabu, kreisajā pusē uz āru. Uz plaukta, blakus logam, kādi kalti, ēveles un svārpsti pie sienas pakārti daži zāgi. Istaba tāda pelēka kā pieputējuse un netīra.

Vasaras svētdiena ap launagu kā pirmajā cēlienā. Ārā saule. Uz apdraskāta galda nostādīts neliels spogulis skārda rāmī. Felikss Šmīga pašlaik beidz ģērbties apsien kakla saiti, aplik apoces un beidzot uzvelk svārkus. Pēc tam viņš vēl, cik vien tas iespējams, no visām pusēm sevi spoguļi apskata. Pie durvīm kreisajā pusē kāds tā nedroši pieklauvē, un ārā dzird klusu sarunu.

ŠMĪGA.

Ne vecāks par divdesmit pieci gadi, ar tādu vieglu un veiklu izturēšanos, rūpīgi noskūvies un frizējies un lepni, bet arī tā kā palielīgi ģērbies. Ja! Ārā britiņu klusums, tad klusa saruna un pieklauvējums no jauna. Iekšā! Ārā atkal klusums, tad vēl reiz klusa saruna un pieklauvējums. Mērkaķis! Klaudzina bet kad viņa sauc, tad iekšā nenāk! Iet uz durvīm un atver tās vaļā. No āra dzird vienu pēc otra sveicinājumus: «Labdien, jaunskungs!» «Sveiki, kungs!» «Esiet sveicināti, lielskungs!» Labdien, labdien! Kāpēc tad jūs nenākat iekšā, kad tiek saukti?

KĀDS VĪRS.

Ārā. Nedrīkstējām tā uz reizes, cienīts jaunskungs, bet to nopratām gan, ka mājā jūs esat — un arī tas labi

PIRMĀ SIEVA.

Turpat. Domājām, ka pie žēlīgā kunga kāds jau ir, ar ko viņam runāties, un nogudrojām, ka tad mums kādu brīdi jāuzkavējas .

OTRĀ SIEVA.

Turpat. Kad jūs, cienīgs lielskungs, teicāt, ka iekšā

esat gan, tad mēs apķērāties, ka jūs gribiet, lai mēs pagaidām, kamēr mūs ielaidīsiet .

ŠMĪGA.

Jūs laikam pie Šķaunača kunga nākdami pie būvmeistera? Viņa pašlaik gan nav mājā. Bet viņš drīzi pārnāks — jums tikai drusku jāuzgaida.

KĀDS VĪRS.

Nav mums ar Šķaunaci nekādas darīšanas, cienīts jaunskungs!

PIRMĀ SIEVA.

Steigdamās. Ko nu ar Šķaunaci mēs meklējam jūsu pašu, žēlīgs kungs!

OTRĀ SIEVA.

Tāpat. Šķaunacis mums nevar nekā palīdzēt tikai jūs cienīgs lielskungs!

ŠMĪGA.

No durvīm atkāpdamies. Tad nākat iekšā un sakat, kas jums par vajadzību!

KĀDS VĪRS.

Paldies, cienīts jaunskungs!

PIRMĀ SIEVA.

Pateikšan' žēlīgs kungs!

OTRĀ SIEVA.

Pazemīgi tencinām, cienīgs lielskungs!

Isabā ienāk viens vīrs un divi sievas, jau pāri pusmūža, parastos lauku cilvēku jau labi novalkātos apģērbos. Runā viņi visi kā aizgūtnēm un it kā gribēdami cits citu kaut kā pārspēt.

ŠMĪGA.

Nostādamies pie galda. Nu, kas tad kuņģam no jums man sakāms? Bet stāstat to drīz — man ir maz vaļas!

KĀDS VĪRS.

Tad es ar savu vajadzību vispirms es esmu vis-tālāk nācis!

PIRMĀ SIEVA.

Man ar' nav vis tik tuvu, bez tam es pirmā tiku te pie durvīm!

OTRĀ SIEVA.

Nestāsti te tādu pasaku tu biji pie Lepečku birzs stūra, kad es biju pie Stilbainu rines gala — un abas mēs pie durvīm tikām reizē!

KĀDS VĪRS.

Mana darīšana būs gan tomēr svirīgāka, jo man ir jārunā mana dēla lietā!

PIRMĀ SIEVA.

Un man ir jārunā atkal manas meitas lietā — un tā ir varbūt vēl svarīgāka darīšana, nekā tava!

OTRĀ SIEVA.

Bet man ir jārunā nevis kādu citu, bet manas pašas lietā, un tādēļ tā darīšana ir daudz svarīgāka, nekā jums vienam vaj otram!..

KĀDS VĪRS.

Ja es nevarētu runāt pirmais, tad tā būtu netaisnība, kurš es nekādi nevaru pielaist!

PIRMĀ SIEVA.

Un vēl lielāka netaisnība būtu, ja es nevarētu, un pret to es gribu cīnīties ar visiem saviem spēkiem!..

OTRĀ SIEVA.

Bet ja man jārunā pašai pēdējai, tad tā ir tik briesmīga netaisnība, ka par to jābrēc ne tikai cilvēkam, bet arī akmeņiem!

ŠMĪGA.

Pasmiedamies un atnākušos pēc kārtas aplūkodams. Nav jums, mīlie ļautiņi, tur ko strīdēties es gribu uzklaut katru no jums, un laika pietiks visiem!

KĀDS VĪRS.

Nu redz — tas ir taisnība ko tad tur par velti strīdēties

PIRMĀ SIEVA.

Es jau ar' runāju tik par savu taisnību un nekādu strīdiņu negribu!

OTRĀ SIEVA.

Kur vien es esmu dzīvojuse, es visur iztikuse bez strīdiņiem es runāju tikai, kā tā lieta patiesībā ir!

ŠMĪGA.

Kādam vīram. Tā tad sakat jūs man vispirms, ko jūs no manis vēlaties?

KĀDS VĪRS.

Es, cienīts jauns-kungs, atnācu pieteikt jums savu dēlu. Kad sāks jums tā fabrika strādāt, tad jau būs arī savs kantoris un vajadzēs daudz skrīveru. Bet mans dēls nu būtu priekš tam tikpat kā radīts!

ŠMĪGA.

Drusku pārsteigts un izbrīnējies. Man fabrika sāks drīz strādāt? Kantoris, kur vajadzēs daudz skrīveru? Jūsu dēls par skrīveri?

KĀDS VĪRS.

Nujā, cienīts jauns-kungs! Un mans puika būtu tam tikpat kā radīts!

ŠMĪGA.

Min sevī kā miklu. No kā jūs to zināt, ka man būs fabrika un kantoris?

KĀDS VĪRS.

Priecīgi. Zinu, cienīts jaunskungs! Mūsu pusē nu jau visi to zin un par to vien runā. Kā Šķaunacis, tas būvmeisters, bija priekš nedēļi divi mūsu pusē bijis, tā visi sāka tūlīt daudzināt, ka tā fabrika jums drīzi sākšot strādāt un ka tad jums vajadzēšot nevien prasta darba strādnieku, bet arī smalkāku cilvēku, sevišķi tai kantorī — skrīveru un sulaiņu. Bet Šķaunacis tak jums tik tuvins radnieks — vaj tad viņš nu nezinās!

ŠMĪGA.

Hm Ja Tā tas gan ir Fabrika sāks strādāt, un kantorī ar' cilvēku vajadzēs!

KĀDS VĪRS.

Pamirkšķina priecīgi acīm abām sievietēm. Nu redziet taisnība gan! Šmīgam. Citi gan, cienīts jaunskungs, tam nemaz netic: tās esot tukšas valodas, un Šķaunacis tikai lielosies!

PIRMĀ SIEVA.

Kā tad, žēlīgs kungs jums pašiem neesot nekādas vietas — un tādēļ nu mitinoties pie Šķaunača!

OTRĀ SIEVA.

Vai, cienīgs lielskungs, vēl dumāki, un jāsaka, tīri bezkaunīgi jau runā jums esot fabrika gan un tas esot jūsu pašu vēders, kuram pilsētā trūcis darba!

KĀDS VĪRS.

Es jau tūlīt domāju, ka cilvēki melš tikai niekus, viņam ir riktīga fabrika!

PIRMĀ SIEVA.

Cilvēkiem ir viena nelaba daba, to jau zinu no laika gala, bet lai runā vien ko gribēdami, sak, es tam neticu un neticēšu ne mūžam!

OTRĀ SIEVA.

Bet es cērtu tādām dumām valodām tūlīt pretī. skaudība jums ir par viņa fabriku, tas ir kā amen baznīcā, un uz jūsu runām es neklausīšos ne savu laiku!

ŠMĪGA.

Jā, mīlie ļautiņi, tas ir labi, ka jūs neesat aplamām valodām ticējuši, un man ir patīkami no jums to dzirdēt!

KĀDS VĪRS.

Bet tad gan, cienīts jaunskungs, es lūgtu, ka jūs pieņemtu to manu puiku pie kādiem rakstu darbiem tāī kantorī!

ŠMĪGA.

Kāpēc nē, ja tikai viņš izrādīsies man derīgs!

KĀDS VĪRS.

Vai — ko nu par to bēdāt! Tik manīgs puika! Man jau daudzi cilvēki ir teikuši, ka tik zīķerīga zenķa šie neesot vēl savu mūžu redzējuši! .

ŠMĪGA.

Kādās skolās jūsu dēls ir bijis?

KĀDS VĪRS.

O daudzās! Es viņu vadāju, kur tikai dzirdēju kādu labāku skolu. Pašu pirmo zienu viņš gāja skolā turpat Marnūžos, kur es dzīvoju. Otro zienu turpretī es viņu vadāju uz Verveļu skolu, jo to daudz zināja daudz labāku. Un trešo, to pēdējo zienu viņš gāja uz Lērumu pagasta skolu, jo pats puika bija saklaušinājis, ka tur mācot visriktīgāki. Pēc tam es viņu vēl domājos sūtīt kādu gadu Šķībās draudzes skolā. Bet skolotājs, šo pārklaušinājis, man saka, ka nelonot manam puikam šā skolā nebūšot nekā ko mācīties, jo viņš jau visu ko zinot. Un tad nodzīvoja gadi trīs tāpat pie manis paša, jo te, uz zemēm, tādas labākas vietas tik drīzi negadījās, un

kaut kādā man negribējās viņa grūst sak, jāpagaida vien, kamēr gadās augstāka vieta, kad jau tā skolas mācība viņam tik laba!

ŠMĪGA.

Ja, skolas mācība viņam tad ir laba!

KĀDS VĪRS.

Bet vēl labāka galva, cienīts jaunskungs ! Sevišķi uz rēķināšanu! Lai tur jāsaskaita vaj jāatņem tas iet tikpat kā pa taukiem! Reizes rēķinā, tas tiesa, viņam gan vēl metas — pats jau arī saka, ka tas viņam nepadodoties jau no laika gala! Bet tas jau nu ir tas mažākais, un ar laiku viņš tiks arī tam pāri! Un tad tā kā priekš rēķinu vešanas kantorī tad labāka par manu puiku jūs pasaulē vairs neatradīsiet!

ŠMĪGA.

Ja, to es redzu — un es esmu ar mieru jūsu dēlu pieņemt!

KĀDS VĪRS.

Tad paldies, cienīts jaunskungs!

ŠMĪGA.

Griezdamies pie pirmās sievas. Un jūs ko gribējāt man teikt?

PIRMĀ SIEVA.

Es atkal žēlīgs kungs, gribēju jums nodot savu meitu. Ka nu jūs būtu tik labi viņu tā mīļi pieņemt. Derēt jau viņa jums derēs, par to nav nemaz ko bēdāt .

ŠMĪGA.

Cik veca ir jūsu meita?

PIRMĀ SIEVA.

Nav jau vēl nekāds vecums, žēlīgs kungs ap Meteniem palika pilni septiņpadsmit, un šitai pašā pava-sarī izgāja arī mācībā!

ŠMĪGA.

Tas ir labi. Pēc gadiem viņa der Bet kādus darbus viņa prot?

PIRMĀ SIEVA.

Ar uzsvaru. Smalkus, žēlīgs kungs! Ar kādu cimdu vaj zeķu adīšanu viņa jau arī nemaz nepiņķerējas tās jau labāk var paņemt tāpat bodē! Bet ja tur no spicēm vaj bantēm kas jāizgudro, tad šneiderienes viņai nav jāmeklē visu izdara pate vien! Pie tiem smagiem darbiem tādēļ es viņas neesmu arī vis spieduse un arī par meitu neļāvu līdz šim nekur derēt sak, kas tas nu vēl par siena plāvēju, vaj rijas kūlēju būs! Viens pats jau tas bērns ir lai tad arī padzīvo vieglāk, kamēr gadas kāda labāka vieta!

ŠMĪGA.

Nujā — tas ir gluži pareizi. Bet kā ir ar jūsu meitas izglītību?

PIRMĀ SIEVA.

Vai —! Ko nu par to, žēlīgs kungs! Ļoti pārlicinoši. Tai skolā jau gan viņa daudz nava gājusi. bieži sliemoja ap tiem gadiem ar galvas reiboņiem! Dažreiz saka, acis šai tad noreibstot, ka nemaz grāmatā skatīties visi vārdi vienā blektē! Bet vaj tad nu skolas daudz ko iedos, ja pašam nebūs labas galvas? Un galva viņai ir! Kad jūs zinātu, kādus blākus grāmatu viņa ir izlasījuse! Kam tik dzird kādu grāmatu ar tādu vēsmīgāku lasīšanu, tūlīt lūdz, lai dodot izlasīt šai arī! Un kas viss tādās grāmatās nav bijis iekšā! Gan par Āmeriku un mērkaķiem, gan par trakām blēdībām un visādiem razbainiekiem, gan par to, kā dzīvojot cilvēki pa pilsētām! Tad tur ir gan ko dzirdēt un dažreiz tiek arī tīri tā kā kauns, kā kurā vietā iet un kas tur viss notiek!

ŠMĪGA.

To es redzu izglītības jūsu meitai ir diezgan. Bet kādu darbu viņa varētu pie manis strādāt?

PIRMĀ SIEVA.

Vislabāk jau tad, es domāju, būtu, ja jūs, žēlīgs kungs liktu viņu tāī saldeno lietu nodaļā. Iepakāt, piemēram, pēperkokus vaj bombongas — to neviens tik veikli neizdarīs, kā viņa, jo pirksti viņai ir varen loki un manīgi!

ŠMĪGA.

Ja, jūsu meita tad man derēs gan — un es viņu pieņemšu!

PIRMĀ SIEVA.

Pateikšan, pateikšan, žēlīgs kungs!

ŠMĪGA.

Otrai sievai. Un jums vaj ari kāds dēls vaj meita, ko man piesolīt?

OTRĀ SIEVA.

Nijau, cienīgs lielskungs! Es gribētu pazemīgi jūs lūgt, ka jūs pieņemtu mani pašu un manu veci! Līdz šim jau gan mēs esam gājuši visvairāk tikai par va-sarniekiem un algadžiem, bet uz beigām gribētos ari mums tā kā bišķiņ vieglākas tās dzīves. Cienīgs lieskungs, neatraidiet gan manis ar manu veci!

ŠMĪGA.

Bet kādus darbus jūs varētu pie manis uzņemties?

OTRĀ SIEVA.

Visādus, cienīgs lielkungs! Un ja mēs kādam dar-bam ķeramies klāt, tad iet zemdegām! Kur vien mēs līdz šim dzīvojuši, cilvēki mūs abus ar manu veci noslavēt vien nevar tiem esot riktīgas aknas! Un pie jums es varētu tīri labi strādāt pie istabu tīrīšanas un grīdu un trepu mazgāšanas, bet mans vecis saka, ka tā kā sētas-puisis šis būtu bijis pirmā numura!

ŠMĪGA.

Gaužām labi tādi cilvēki ari man derētu un es esmu ar mieru jūs pieņemt!

OTRĀ SIEVA.

Pazemīgi pateicos, cienīgs lielskungs! Krit Šmīgam pie rokas.

ŠMĪGA.

Tad ar to nu mēs būtu skaidrībā, un tagad es pierakstīšu vārdus tiem kalpotājiem, kuŗi varēs pie manis ierasties, tiklīdz būs tam laiks un es laidīšu ziņu. Kādam vīram. Kā sauc jūsu dēlu? Atzīmē savā kabatas grāmatīnā.

KĀDS VĪRS.

Alfrīds Duļķīts!

ŠMĪGA.

Tā! Pirmai sievai. Un jūsu meitu?

PIRMĀ SIEVA.

Amalija Vistiņ'!

ŠMĪGA.

Labi. Otrai sievai. Un kā sauc jūsu vīru un jūs pašu?

OTRĀ SIEVA.

Manam večam krustīts vārds ir Juris, uzvārds Balziens, man pašai krustīts vārds Made, uzvārds tāpat Balziens, bet pēc dzimšanas — Made Sedelciņ'!

ŠMĪGA.

Tā, tā! Kaut ko domā un tad tā jautrāki paskatās apkārt. Tas viss nu ir itin labi! Bet nu man jādara jums zināma vēl viena lieta. Kad fabrikas pieņem uz tādām svarīgām un atbildīgām vietām ierēdņus, tad viņiem ir jāiemaksā zalogš jeb drošības nauda. Zalogš tiek nemts tādēļ, ka nevar jau zināt, vaj pieņemtie ierēdņi arī godīgi cilvēki un neizdarīs fabrikai kādas skādes! Ja viss iet pareizi, tad viņu iemaksātais zalogš, pats par sevi saprotams, stāv pie fabrikas direktora dzīvs, un kad viņi kādreiz iet no savas vietas projām, to atmaksā viņiem atpakaļ. Jūsu dēlu un meitu un jūs pašus es pieņemt vēl varu, kaut gan vietu gribētāju ir

ārkārtīgi daudz, bet tad jums arī jāiemksā par savām vietām zalogs!

KĀDS VĪRS.

Ļoti lūdzoši. Vaj nevarētu, cienīts jaunskungs, tāpat bez zalaka? Mēs jau esam ļoti godīgi cilvēki!

PIRMĀ SIEVA.

Tāpat. Vaj nevarētu tāpat bez zalaka, žēlīgs kungs?

OTRĀ SIEVA.

Tāpat. Vaj nevarētu bez zalaka, cienīgs lielkungs?

ŠMĪGA.

Stingri. Nē, to nekādi nevar! Tas ir tāds likums visās fabrikās, kurā neviens nedrīkst pārkāpt, un no zaloga jūs atsvabināt es nevaru, lai arī to kā gribētu. Ja savas vietas jūs gribat tiešām arī dabūt, tad zalogs jums ir jāiemaksā!

Brīdi klusums. Kāds vīrs tā nemierīgi miņājas uz vietas, un abas sievas liecās viena pret otru, kā gribēdamas par ko ap-runāties.

KĀDS VĪRS.

Bet vaj tā zalaka, cienīts jaunskungs, nevar iemaksāt kad stājās tai vietā iekšā?

PIRMĀ SIEVA.

Tad gan tas zalaks, cienīgs lielkungs, kad stājās vietā iekšā!

OTRĀ SIEVA.

Nu tak jau tas zalaks, cienīgs lielkungs, kad vietā iekšā!

ŠMĪGA.

Nē, zalogs ir iemaksājams tūlīt, tiklīdz vieta apsolīta! Bez zaloga jau arī nemaz nevarētu zināt, vaj pieņemtie cilvēki uz savām vietām ierodās vaj nē. Bet ja jūs negribētu zaloga iemaksāt, tad es arī nevaru jūs pieņemt!

KĀDS VĪRS.

Nedroši, kā sabījies. Cik tad par to manu puiku man būtu jāiemaksā, cienīts jaunskungs?

PIRMĀ SIEVA.

Tāpat. Un cik par to manu meitēni, žēlīgs kungs?

OTRĀ SIEVA.

Tāpat. Un cik par mani pašu un manu veci, cienīgs lielskungs?

ŠMĪGA.

Svarīgi. Zaloga lielums atkarājas no uzticētās vietas svarīguma jo atbildīgāks uzdevums, jo lielāks zalogš! Un jūsu vietas visas ir ievērojāmas! Kādam vīram. Jums ir jāiemaksā deviņi ar pus tūkstoša! Pirmajai sievai. Jums — astoņi ar pus tūkstoša! Otrajai sievai. Bet jums — septiņi ar pus' tūkstoša!

Brīdi ir klusums. Kā apmulsuši vietu lūdzēji kārtu kārtām raugās cits uz citu.

KĀDS VĪRS.

Nedroši. Vaj nevarētu, cienīts jaunskungs, bišķin lētāki? Pagājušais gads bija man tāds pašvaks! Linu tika tikai divi nepilni birkaviņi, un no kustoņiem ar' varēju pārdot tikai to mazo pērnājo vērsēnu.

PIRMĀ SIEVA.

Tāpat. Lētāki gan, žēlīgs kungs! Ar tā paša meiteņa mācībā iešanu mums tā pavairāk ir izgājis! Tak jau nu tāpat vajadzēja jaunas rotas vis.

OTRĀ SIEVA.

Tāpat. Tā gan, cienīgs lielskungs! Man ar to savu veci izgāja šopavasār tā dumāk! Nopirkām tirgā tādu poļu sivēnu, bet tas nobeidzās, un nu bija jāmeklē jauns un vēl dārgāks.

ŠMĪGA.

Stingri. Bet nemaz ar' lētāki nē! Diņģēšanās te nav!

Tā tas ir fabriku likumos, un tie ir jāpilda! Bez tam es jums jau tā lēti aprēķināju un varēju prāsīt daudz vairāk! Ja jums tāds zalogs nepatīk, būs citi, kas to maksās ar prieku un vēl lūgdāmieš!

KĀDS VĪRS.

Izvelk no kabatas maku, un sāpus pagriezies, sāk tanī šķirstīt kādus naudas papirus, bet ar redzāmu negribēšanos tos dot. Štrunt tur ir iekšā! Nav jau tad arī tur nemaz ko iesākt! Es nebiju domājis, ka tūlīt jau būs kas jāiemaksā!

PIRMĀ SIEVA.

Izrauj arī no azotes mutautiņu, kuŗa stūris sasiets mezglā, un taisa to vaļā. Bet tur jau ir tikai tāda sika nauda! Paņēmu drusku līdz sak, pa ceļam jāieskrien bodē matelļas tam pašam meiteņam! Nava jau tad arī tur ko skatīties!

OTRĀ SIEVA.

Sāk arī grābāties ap sevi, kā naudas meklēdams, bet tad atmet ar roku. Man jau nav arī ko meklēt! Tukšas ir manas kešīņas! Pie pašas jau man nestāv arī mājā, ja nu tam večam maitam kas ir!

ŠMĪGA.

Pārliecinoši. Jūs jau varāt iemaksāt, cik tagad ir līdz, un to citu drusku vēlāk!

KĀDS VĪRS.

Bāzdams maku kabatā atpakaļ. Ko tad tur mums tā pa daļai niekoties!

PIRMĀ SIEVA.

Arī noglabādama mutautiņu azotē atpakaļ. Es ar' domāju kad jau maksās, tad maksās uz reizes!

OTRĀ SIEVA.

Paplēsdama rokas. Es jau nu maksātu arī kādu daļu, bet man nav nekā līdz!

ŠMĪGA.

Neapmierināts un lepni pagriezdāmieš sāņus. Tā! Vietu jūs gribat, bet zalogā iemaksāt nē? Tad par jūsu vietām arī es jums negalvoju būs citi, kuŗi zalogu maksās un vietas dabūs!

KĀDS VĪRS.

Esiet nu gan tik labi, cienīts jaunskungs, un neatdo- diet tās mana puikas vietas citam! Jums jau pašiem arī tas būs tikai par skādi, jo tik zīķerīga rēķinātāja jūs citur nekur vairs nedabūsiet! Man ir viens tāds pusbarots veprēns es to pārdošu un par trim dienām būšu ar naudu klāt

PIRMĀ SIEVA.

Pagaidiet gan, žēlīgs kungs jums jau pašiem ar' būs žēl, ja jūs pie tā mana meiteņa netiksiet, jo es negal- voju, ka jūs citu tādu vēl kur atradīsiet! Vēl šovakar es skriešu līdz miesniekam un pasolīšu to savu āla- vicas aitu un tā nauda būs jums par divi dienām rokā.

OTRĀ SIEVA.

Bet es atnesīšu jums, cienīgs lielskungs, to naudu jau par vienu dienu! Mans vecis skries apkārt kad visu nakti, jo šur un tur mums ir aizdota! Tikai līdz rītī- ņam!

ŠMĪGA.

Tā cienīgi un vēsi. Labi, labi! Bet ja līdz jūsu pašu no- teiktam termiņam zalogš nebūs iemaksāts, tad savas vietas arī būsiet zaudējuši dabūs viņas, kas pirmie pēc tām nāks!

KĀDS VĪRS.

Par to nav ko bēdāt, cienīts jaunskungs! Kad es saku savu vārdu, tad tas arī tā ir Beštimt — kā noru- nāts!

PIRMĀ SIEVA.

Miesnieks pēc tās manas ālavicas jau sen tīko. Es ti-

kai pate negribēju vēl pārdot. Bet kad nu šitā tad par to naudu jums, žēlīgs kungs, nav nekā ko bēdāt!..

OTRĀ SIEVA.

Kājas manam vecim ir vēl diezgan lokanas Un agrāk jau viņš miera nemetīs, kāmēr visa nauda būs rokā! Rītu ap šādu laiku jau būšu pie jums, cienīgs lielskungs!

Pie āra durvīm kāds pieklaudzina, un vietu lūdzēji tiek nemierīgi.

ŠMĪGA.

Pamāj viņiem tā lepni uz durvīm. Ja! Iekšā!

OTRĀ SIEVA.

Tur jau laikam nāk atkal citi pēc tām pašām vietām bet tad turiet nu gan vārdu!

PIRMĀ SIEVA.

Jums nekas nezudīs mēs jau neesam tādi cilvēki!..

KĀDS VĪRS.

Tad nu mēs esam riktīgi cauri!

ŠMĪGA.

Jā, jā! Ardievu! Ā, ciemiņi! Lūdzu, lūdzu!

Nāk iekšā Ķiploks, viņa kundze un Tarkšens un sveicinās ar Šmīgu.

KĀDS VĪRS.

Iedams ārā. Tad palieciet nu veseli, cienīts jaunskungs!

PIRMĀ SIEVA.

Tāpat. Ardieviņu nu, žēlīgs kungs!

OTRĀ SIEVA.

Tāpat. Dzīvojiet laimīgi, cienīgs lielskungs!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Vēl pajauna sieviete, moderni ģērbusēs, allaž kā ar ko neapmierināta. Labi, ka šie cilvēki jūs nokavējuši citādi jūs

laikam gan būtu jau projām, kur velk sirds, un mēs jūsu te vairs neatrastu!

TARKŠENS.

Gadu četrdesmit vecs, it kā visu zinošs un sevi par visu pārliecināts. Kas tie tādi par ļaudīm bija?

ŠMIGA.

Es ar' viņu tūvāk nepazīstu. Dzirdējuši, ka es dzīvojis pilsētā un atnākuši, vaj nevarot aizrādīt viņiem uz kādām vietām. fabrikā vaj kur citur vietu meklētāji.

ĶIPLOKS.

Gadi trīsdesmit pieci vecs, pagariem matiem, gaišu šķipsnainu bārdeli un proletariskām iezīmēm apģērbā. Par to nav daudz ko brīnēties, ka lauku proletariats kāro no savas smagās atmosferas ārā tikt, jo viņa stāvoklis vēl aizvienām ir nepanesams. Te viņš joprojām ir un paliek tāi pašā buržuju un viņa izsūcēju kalpībā, kā agrāk, un uz pilsētu raugoties viņš jūt no turienes kā svētdienu nākam. Mūsu parlamentam vajadzētu gan, man šķiet, piegriezt lauku proletariata stāvoklim daudz vairāk vērības!

TARKŠENS.

To parlaments arī grib darīt, un mana frakcija tur iet ar visiem progresīvākajiem elementiem roku rokā. Bet nevajag aizmirst, ka mūsu konservatīvās un reakcionarās partijas ir vēl diezgan stipras, un tādēļ viss vēlmais nav uz reizi iegūstams. Vispirms mums ir jāturās pie veselīgas realpolitikas uz demokratiskiem pamatiem!

ĶIPLOKS.

Lauku strādnieku darba laiks vienmēr vēl nenormēts! Algu kategorijas joprojām vēl nenokārtotas! Pensiju likums snauž vēl aizvienām bērnu autos!

TARKŠENS.

Tas viss nāks ar laiku! Demokratisma uzvaras gaita varbūt gan nava tik ātra, kā varētu vēlēties, bet to- ties tā ir neapšaubāmi droša!

ĶIPLOKS.

Un vispārīm lauku proletariats ar nāves vaidieniem uz lūpām gaida atsvabināšanas no savu kakla kungu vērdzības.

TARKŠENS.

Un viņa nāks jo mana frakcija ies mūžām kopā ar pašiem progresīvākajiem elementiem mūsu par- lamentā.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ķiplokam un Tarkšenam. Nu jūs atkal sāksiet savas gud- rās politiskās valodas! To jūs diezgan izrunājušies jau pa māju un ciemā tak varētu runāt ko citu! Ar smaidu, griezdamās pie Šmīgas. Kamēr deputata kungs pie mums, viņi par citu neko nerunā, kā tikai par po- litiku. Partiju platformas, frakciju disciplīna, buržu- ju konservatīvisms, proletariata progresīvisms, kom- promiss, koalīcija, bloķēšanās, opozīcija, realpolitika, demisija!.. Vispārīgi. Kaut jel drusku tak par izcilāku dzīvi, par inteliģenci, par mākslu! Par jaunu griezda- mās pie Šmīgas. Vaj zināt te gan, uz zemēm, aiz gar- laicības vaj nost jāsitās! Jau divi gadi esmu te, bet es nevaru vien vēl pie šādas dzīves pierast un laikā- m nevarēšu arī nekad kā tuksnesī!

Ķiploks ar Tarkšenu, nosēdušies pie galda, risinā gan klusāk, gan skaņāk savas domas tālāk, un kad Ķiploka kundze un Šmīga uz brīdi noklust, dzirdāma savukārt atkal viņu saruna.

ŠMĪGA.

Laipni, ar nožēlošanas smaidu. Jā, cienījamā kundze te nav pilsēta!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Visur tikai prasti ļautiņi bez civilizācijas, izglītības

un smalkākas uzvešanās! Un nekādas sabiedrības,
un nekādu izrīkojumu!

ŠMĪGA.

Ar ironiju. Pa vienām jau ir kā nesen zaļumos!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Fī ! Vaj te interesantas personas? Vaj te kāda muzika? Vaj te prot modernās dejas? Tāds izrīkojums

fī! Novēršas pie malas, kā kad būtu stipri par ko apvainojusēs.

ĶIPLOKS.

Stiprāki. Un kāpēc slimo kases nava ar savu svētīgo darbību apņēmušas vēl visu zemi? Par ko lauku proletariats šai ziņā vienmēr vēl atrodas it kā pabērna lomā? Vaj tad nu reiz nebūtu pienācis laiks uzplaukt zociālām labierīcībām arī te pilnos ziedos?

Ķiploka kundze uz īsu brīdi klausās sava vīra runā, bet tad kā ar nievām pagriežas nost.

TARKŠENS.

Tur jums pilnīgi taisnība, ka laiks tam visam jau sen! Bet mums ir jārēķinās arī ar to, ko pašlaik jau var un ko vēl nevar. Dažas visai derīgas un svētīgas zociālas labierīcības vēl aizvienām atduras uz konservatīvo elementu sīvu pretošanos, un cēlās idejas nav tūlīn realizējamās. Bet mana frakcija parlamentā ir gatava ieiet uz katru kompromisu, ja tikai var ar to stiprināt mūsu valsts demokrātiskos pamatus. Un par visām lietām mums jāved veselīga realpolitika!..

ŠMĪGA.

Paceldams Ķiploka kundzei krēslu labajā pusē, vairāk uz priekšu, un pats palikdams viņas tuvumā. Bet sēžat, lūdzu, cienījamā kundze!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Atsēzdamās, ar smaidu. Kad pēc tādas tuksneša dzīves iznāk tikšanās ar cilvēkiem no labākas sabiedrības... kā piemērām ar jums tūlīt jūties kā citā pasaulē!..

ŠMĪGA.

Veikli palocīdamies. Pateicos par laipno komplimentu, cienījamā kundze! Smejas.

Tālāk Ķiploka kundze Šmīgam prasa ko paklusām, un tas, pie viņas noliecies, tāpat arī atbild.

ĶIPLOKS.

Un kad mēs piedzīvosim tos laikus, ka bezdarba proletariātam tiks arī te, uz zemēm, nodrošināts viņa maizes kumoss? Buržūjiskie pelēkie baroni grib, lai viņu darbus padara par smieklīgi mazu algu vaj arī pavisām par velti, un kad proletariāts taisnīgā kārtā tam pretojas, tad viņi padara tos paši vaj arī pamet pavisām nedarītus, bet darba cilvēks, kas viņu iegribai nepadodas, var nomirt badā. Skaidri redzama tad tak ir tāda likuma vajadzība, kurš strādniecības izsūcējus pīspiestu par darbu arī pienācīgi samaksāt. Bet kamēr tāda likuma nav, tikām mums vienmēr vēl jāprasa savai likumdevējai iestādei kad izmaksās darba tautas bezdarbiniekiem pabalstus pa visu valsti? .

TARKŠENS.

Arī tas var nākt tikai ar laiku. Mana frakcija ieies labprāt uz katru kompromisu, ja tik vien tas var stiprināt mūsu valsts demokratiskos pamatus. Bet jādi binās mums joprojām uz veselīgas realpolitikas, bez kuņas mūsu darbam savas valsts izbūvē nevar būt nekādu realu panākumu.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Stiprāki. Cik tas savādi, Šmīgas kungs šai dienā, kad man līdz ar jums vajadzētu priecāties par jūsu un manas draudzenes laimi, mani sāk baidīt it kā skumjas!..

ŠMĪGA.

Tāpat. Kāpēc skumjas, cienījamā kundze?

ĶIPLOKA KUNDZE.

Tarkšena kungs brauks drīzi projām, jūs aizvedīsiet

Adelini sev uz pilsētu līdz — un tad te vairs nepaliks
vaj neviena inteliģenta cilvēka!

ŠMĪGA.

Tā nedroši un kautri. Ak nu. cienījamā kundze!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Iesmiedamās. Ko nu vairs tā vairaties! Tas jau nav
vairs nevienam nekāds noslēpums, ka savu saderinā-
šanos jūs nolikuši taisni uz šo dienu! Aiz to tad tāda
laimīgi-aizdomīga man likās Adeline, kad viņa mūs
un Tarkšena kungu uz šo vakaru ciemā aicināja!

ŠMĪGA.

Parausta plecus un smīn. Nezinu. nezinu, cienījamā
kundze!

ĶIPLOKS.

Par gausi, par daudz gausi kustas uz priekšu mūsu
progress. Dzīves pārveidošana vaj katru dienu uzķe-
ras uz kādām vecām un sen pārdzīvotām tradīcijām,
kā uz kāpenes, un ilgi netiek no tām nost. Bet bez pa-
matīgas sociālas pārveidošanas mūsu dzīvē arī nekas
labs nav sagaidāms!

TARKŠENS.

Mana frakcija ir armieru ieiet kompromisā ar vispro-
gresīvākajiem elementiem par katru sociālu refor-
mu, kuŗa var stiprināt mūsu valsts demokrātiskos
pamatus, ja vien iespējams pie tam atbalstīties uz
veselīgas realpolitikas!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Pieceldamās vispārīm. Bet vaj mēs nesāksīm iet? La-
bāk tad pavāļāties brīdi ilgāk Vēsmiņu ēnainā dārzā,
nekā sēdēt šitādā istabā. Te tāds kā nelabs gaiss!

TARKŠENS.

Jā, to mēs varam darīt!

ĶIPLOKS.

Ak tā — ! Ceļā mēs satikāties ar ziņnesi te būs Šķaunača kunga avīze! Izvelk no kabatas pāra numuru laikrakstu un vienu no tiem noliek uz galda. To gan es īsti nesaprotu, kā Šķaunacis tā var darīt pats viņš pēc sava stāvokļa piederētu pie darba tautas, un tā viņš arī runā, bet īsta proletariata laikraksta viņam nav! ..

ŠMĪGA.

Mans krusttēvs, Ķiploka kungs, ir nenoliedzami progresīvs cilvēks!

ĶIPLOKS.

Bāzdams otru numuru kabatā atpakaļ. Progresīvs? Bet lasa tomēr buržujisku laikrakstu! Nujā uzņēmējs tāpat kapitalistu pusē!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ķiplokam. Dod to Adelines vēstuli man! Tad tā būs man viņai kā ciema kukulis! Vēstuli no Ķiploka saņēmuse. No pašas Rīgas! Varbūt raksta kāds no bijušiem pielūdzējiem! Šmīgam. Vaj jums nemostas par to greizsirdība?

ŠMĪGA.

Parausta plecus un smaida. Nē, cienījamā kundze!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ķircinoši. Bet ja nu uzreiz viņai kāds piedāvā nevien sirdi, bet arī roku? Un ja šis piedāvājums izliekas viņai vilinošs? Sakat, ko jūs tad darītu ?

ŠMĪGA.

Tāpat smaidīdāms. Neesmu par to domājis, cienījamā kundze!

Tarkšens pa to laiku atlocījis valā Šķaunača avīzi un tur ko lasa.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Laikam gan gudrotu par nāvi? Bet kādu nāvi jūs vislabāk izvēlētos? Kārtos vaj šautos?

ĶIPLOKS.

Kādas sievietes dēļ gala meklēt kas par aplamībām!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ķiplokam. Aplamības? Bet ko tu pats dzīries darīt, ja es pie šā neiešot? Varbūt tāpat vēl kādā mežā karātos! Šmīgam. Jūs gan laikam labāk šautos? Tomēr inteligentāki, nekā ar to kāršanos! .

TARKŠENS.

Paceldams galvu. Tā mūsu vecā Rīga aizvienām vairāk paliek par pasaules pilsētu to starp citu rāda arī viņas aferas!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kas tad tur nu atkal tāds noticis?

TARKŠENS.

Tad paklausaties! Lasa avizē «Bīstams aferists. Nesēn nācis gaismā, ka kāds ļoti zolīdas firmas aģents, viltojot dokumentus, izdarījis vairākas blēdības un krāpšanas. Noblēdījumi sniedzoties vairākos simtu tūkstošos. Jau priekš kāda pusgada firmas vadītājam ticis nejauši zināms, ka aģents nodzīvojot savai algai nepiemērotas zumas un sastopams klubos, dejas zālēs un restoranos, kur izdzīves viņi citas visaugstāk. Tas modinājis zināmas aizdomas. Tomēr aferists pratis rīkoties tik veikli, kā ilgi nevarējuši viņa nelietībai uz pēdām tikt. Bet ikviens vadzīs, kurš pārāk piekārtis, beidzot tomēr lūzt. Tā tas noticis arī te. Tikai pats aferists, laikam jau ko nojausdams, uzreiz pazudis iekritis kā ūdenī. Ilgāku laiku kriminalpolīcija sekusi viņa pēdas, un cerams, ka viņas manīgām acīm tas jau pavisam neizputēs vis. Domā, ka ar šās aferas atklājumu atšķīrsies vēl dažā lieka netīra lapa no mūsu metropoles dzīves ...» Šmīgam. Jūs, Šmīgas kungs, vēl nesēn bijāt tāi veikalnieku dzīvei tuvu varbūt jums jau agrāk bijis par šo aferu kas zināms?

ŠMĪGA.

Kad Tarkšens lasa, ir kā satrūcies un apmulsis, bet drīz atkal paliek pilnīgi mierīgs un vienaldzīgs. Nē, nekas.

TARKŠENS.

Nujā — Rīga jau ir liela!

ĶIPLOKS.

Aferists, aferists. Bet īstenībā iznāk, ka viņš aplinkām pakalpojis sociālam progresam!

TARKŠENS.

Kā tā ar zādzībām?

ĶIPLOKS.

Kapitāls ar to ir vājināts. Bet vājināt kapitālu — tas nozīmē kalpot sociālam progresam!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kas bēdas jums par Rīgas aferām! Labāk iesim! Šmīgam. Jūs taču arī nāksiet jums tūlīt līdzī?

ŠMĪGA.

Nē, cienījamā kundze. es. es. es vēl nevaru... Man vēl jāgaida mans krusttēvs pārnākam. Tikai tad varbūt es varēšu iet.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kā — varbūt tikai tad —? Es to nesaprotu

ŠMĪGA.

Jā. zināms, ka es iešu! Kad būs pārnācis mans krusttēvs. Man viņa jāpagaida.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Iedama ārā. Nu labi! Tikai neaizmirstat, ka Vēsmīņos jūsu gaida! Zīmīgi smaidīdama un pamezdama ar galvu. Jūs gaida, kā nekad un nekur citur pasaulē!

ĶIPLOKS.

Iedāms Ķiploka kūndzei pakaļ. Tad jau atkal tiksīmies!

TARKŠENS.

Ari iedama ārā. Tad uz redzēšanos, Šmīgas kungs!

ŠMĪGA.

Ja, ja! Uz redzēšanos Uz redzēšanos!

Kad ciemiņi izgājuši, Šmīga sāk nemierīgi staigāt pa istabu, un viņa seja saviebusēs kā no kā nepatīkama. Pie galda apstāties, viņš paņem avizi un tur brīdi ko lasa, tad viņš, kā dusmās, nomet avizi uz galda atpakaļ.

Āra durvis plaši atveras, un pa tām, kā ar dusmām, spēcīgi ienāk Natālija Pakrūmīt'

Šmīga skatās uz viņu nelaipni un kā pārsteigts. Natālija iecērt rokas sānos, paliec galvu drusku sāņus, un kā ar spītību, tāpat raugās viņam pretī.

NATĀLIJA.

Jau vecīgāka meita, drukna un dūšīga, gana glīti ģērbusēs. Ja, mēs ar' mākam tā skatīties ja!

ŠMĪGA.

Skarbi. Kas tad nu tev un ko tas nozīmē?

NATĀLIJA.

Man ir gan kas, un tas arī ko nozīmē!

ŠMĪGA.

Tava izturēšanās man ir neizprotama!

NATĀLIJA.

Un man arī tava gluži tāpat!

ŠMĪGA.

Ienāk bez kādas piekļauvēšanas —!

NATĀLIJA.

Tāpat kā tu dažu labu reiz pie manis!

ŠMĪGA.

Pie tevis —? Kodīgi. Kad tu pati to gribēji!

NATĀLIJA.

Es tevis gribēju ? Skaties, kāda viņam mute!
Kad es tevi saucu, lai tu nakti lien pie manis klētī?..

ŠMĪGA.

Iesmiedamies. Bet ļauna tu arī vis nebiji, ka es tur
gāju, un manis projami nedzini!

NATĀLIJA.

Vaj es tevi varēju aizdzīt kad lipi man klāt kā
piķis!

ŠMĪGA.

Viņai tuvodamies lēnejošā balsī. Nu, nu, Nataša! Liek
viņai apkārt roku. Tu jau neesi nemaz tik ļauna, kā
izliecies! Bet saki, par ko tu šodien neesi nā-
kusi manas vietas sataisīt?

NATĀLIJA.

Pastumdama viņa roku atpakaļ. Kas es tev vairs par
vietas taisītāju!

ŠMĪGA.

Viņu ciešāki apņemdams. Kā nu nē! Nāc nu un sa-
taisi! Velk viņu uz blakus istabas durvīm. Un tad
salīgsim pie tās pašas reizes atkal mieru

NATĀLIJA.

Atgrūzdama viņu no sevis nost. Ja, ja! Pielikšķēties
— tur tu esi meisters! Bet tas nu, kundziņ, tev
vairs neizdosies!

ŠMĪGA.

Bet kas tad nu noticis, ka tu palikusi tik ļauna?

NATĀLIJA.

Viņš vēl prasa, kas esot noticis? Ak tavas bezkau-
nīgas blēdības! Ak tavas žulicīgas viltības!

ŠMĪGA.

Tad es nesaprotu, ko tu īsti gribi!

NATĀLIJA.

Tā? Tad tik dums nu esi palicis, ka nesaprot gan?
Vaj par visu tiesu?

ŠMĪGA.

Ja, nesaprotu!

NATĀLIJA.

Nu tad es tev pateikšu tu izpildīsi to, ko melsi
manā klētī līdzams!

ŠMĪGA.

Ja, ko tad īsti?

NATĀLIJA.

Ka mani ņemsi sev uz pilsētu līdz!

ŠMĪGA.

Vaj tad es nu saku, ka tevis neņemšu?

NATĀLIJA.

Nekaunīgais cilvēks! Taisās precēt citu — un
mani ar' ņemšis!

ŠMĪGA.

Pasmejas. Vaj tad es tevis tādēļ nevaru ņemt, ja arī
precētu citu?

NATĀLIJA.

Traks jau esi palicis!

ŠMĪGA.

Kas tur par trakumu, ja es arī apprecos? Ka tik
mēs esam draugi!

NATĀLIJA.

Ej nu — krievu zirgs!

ŠMĪGA.

Tas nav šos laikos nemaz tik reta lieta.

NATĀLIJA.

Nē, nē, kundziņ! Ja tu domā no manis tik viegli vaļā tikt, tad tev šoreiz stipri vīlies! Es saku tas tev neizdosies!

ŠMĪGA.

Ar smieklu, kā jokodams. No šitādas skaistules? Vai Dieviņ es jau to arī nemaz nevēlos!

NATĀLIJA.

Ar augošām dusmām. Citas nu tu neprecēsi vis, kamēr man vēl būs mute! Visā pasaulē es kliegšu par tavu viltību! Un vispirms to dabūs dzirdēt tā Vēsmiņu kaza!

ŠMĪGA.

Ja tu domā šitā ālēties, tad man tiešām nepatīk, ka mes esam draugi bijuši!

NATĀLIJA.

Kā kad uguni tai būtu kāds piegrūdis. Vī —! Paskaties, kāds augsts kungs! Manas drēbes mugurā, manu naudu aptērējis, manā gultā izgulējies un viņam vēl nepatīk, ka mēs draugi bijuši!

ŠMĪGA.

Vaj zini kad tu tā runā, tad man ilgāk vairs negribas klausīties. Un vaļas arī vairāk nav Tādēļ beigsim!

NATĀLIJA.

Jāgan jāsteidzas uz Vēsmiņiem derību dzert! Bet to es tev saku palūko tik to darījis! Tad tu vēl ko redzēsi!

ŠMĪGA.

Skarbi. Diezgan, diezgan! Kaut kuŗu brīdi var pārņākt krusttēvs, un tu tak to pašu nekliegsi arī viņam dzirdīt!

NATĀLIJA.

Keizaram dzirdīt arī es to kliegšu! Un tas notiks

jau šodien pat, ja tik tu parādīsi, ka uz Vēsmiņiem tev nu patīk labāk iet, nekā uz manu klēti! To tu ievēro!

Āra durvis veras vaļā, un pa tām nāk iekšā Šķaunacis.

ŠMĪGA.

Kā ar joku. Tad tā gan, Natālijas jaunkundze paliek, kā norunāts!

NATĀLIJA.

Šķaunacim garām paskriedama, ar niknumu. Jā tā kā norunāts!

ŠĶAUNACIS.

Ko tad tā —? Kā kad būtu atkal lielajā Tad viņa tik dūres vien griež ap galvu viens nešpetns meitiets!

ŠMĪGA.

Ar smieklu, kā ko slēpdams. Vaj zini, krusttēv — tev vajadzēja precēties vēl reiz par jaunu un precēt taisni viņu!

ŠĶAUNACIS.

Tāpat. Nu, man liekas, tu pats tādas vēl vairāk pelnījis Bet tev esot bijuši te vietu meklētāji. Taisni pa ganībām nākot satiku vienu vīru un divi sievas. Varen lustīgi!

ŠMĪGA.

Taisni kā traki tie cilvēki!. Vaj zini, krusttēv no tās manas gaidāmās vietas fabrikas kantorī, kuŗu es nezin kad pats redzēšu, un no projektiem, kuŗi vēl ir gaisā, tu esi iztaisījis simtkārt vairāk! Ka es fabrikas direktors, kuŗam nezin kādi rudzi vienos ziedos, to nu runā malu malās! Ari Vēsmiņos!

ŠĶAUNACIS.

Un vaj tas slikti? Smejas. Cilvēki pēc tādām lietām ir kāri. Lai tad viņi ari tās ņem!

ŠMĪGA.

Bet vēlāk ?

ŠKAUNACIS.

Kas par vēlāk —? Kā būs, tā būs. Bet dzelzi vajag kalt, kamēr vēl karsta!

ŠMĪGA.

Bet kā tev tur izgāja ?

ŠKAUNACIS.

Plaši. Viss ir kārtībā!

ŠMĪGA.

Tad parakstīja ?

ŠKAUNACIS.

Parakstīja! Atsēžas pie galda un apmierināti atlaižas pret atzveltni.

ŠMĪGA.

Lielā priekā. O—!

ŠKAUNACIS.

Vecais gan ilgi tūlojās. Laikam bija arī tā kā bail. Bet kad meita taisījās ģībt, mātei izdevās viņu pierunāt. Pūra tiesu savai nākamai sievai nu tu vari nospriest pats baltais vekselis tur pretī nekā neteiks. Tad vecais var valdīt māju pats arī vēl kad pēc nāves!..

ŠMĪGA.

Tad, nудie, ir vērts pasaulē vēl dzīvot!

ŠKAUNACIS.

Tiešām: jo dumu cilvēku vēl vienmēr pasaulē gana! Parakstīt vekseli, par kuŗu nemaz nezina, cik dārgi tas būs izpērkams to es neticētu, ja nebūtu pats piedzīvojis! Nu tu vari iet uz Vēsminiem droši tur nu ir tava, ne tikai viņu mantiniece, bet arī viņi paši!

ŠMĪGA.

Paliek domīgs un sāk nemierīgi staigāt pa istabu. Tas jau nu viss būtu labi. Bet — vaj zini, krusttēv ko es tagad tabāk nemaz tur neietu!

ŠKAUNACIS.

Te nu bij! Ko tas nozīmē? Vaj tad tev tā Adeline tik ļoti vis nepatīk?

ŠMĪGA.

Kad taisnība jāsaka, krusttēv — tā ir Par mēru gražīga, kaut arī citādi diezgan glīta .

ŠKAUNACIS.

Bet par to mantojums! Uz Vēsmiņiem, ja tu domātu dzīvē tiešām ko lielāku iesākt, kredīts dabūjams kaut kuņā brīdī un beigās paliek vēl paši Vēsmiņi arī. Pūra ziņā izdevīgākas precēšanās nevar vairs vēlēties!

ŠMĪGA.

Pasmiedamies. Bet kāpēc saistīties ar meitu, kad var iztikt ar pūru vien? Tas pūrs var derēt — un meita var pagaidīt

ŠKAUNACIS.

Ari iesmejas. Es redzu, Feliks — tu esi vella zellis! Bet gluži tā jau nevar! Ja tu tagad uz Vēsmiņiem neej un nesaderinies, tad iznāk, ka es esmu viņus piemānījis — un nezin kas vēl tur beidzot nevar izcelties! Es esmu dzīvojis ar visādiem ļaudīm — ar prastiem un smalkiem, bet visur ar godu caurītis! Saproti tur vajag darīt tā, kā neviens nevar nekā pierādīt! Tad esi visur goda vīrs!

ŠMĪGA.

Bet kad nu man vairs nepatīk ?

ŠKAUNACIS.

Tad vekselis jādod Vēsmiņiem atpakaļ: sak neder

man vairs ne jūsu meita, ne jūsu manta! Bet vaj tas būtu prātīgi darīts? To vajadzētu tev labi pārdomāt!

ŠMĪGA.

Bet apprecēties un palikt te, kaut arī tikai uz laiku to es nu vairs nevaru!

ŠKAUNACIS.

Kādēļ nē?

ŠMĪGA.

Stomīgi. Ir viena lieta Tu vēl no tās nekā nezini Bet drīz jau dzirdēsi Mani laikam iejauks kādos Rīgas notikumos Var notikt, ka manis meklē, un es gribu no šejienes jau rītu projām tikt Laidīšos uz robežu pusi!

ŠKAUNACIS.

Ē ka neprot cilvēks dzīvot, tad tā viet! Ar ko man nav savā laikā bijušas darišanas, bet visur pa godam cauri! Kad strādājām, piemēram, pie barona Volfa simti griezās kā uz darba, tā uz materiala! Bet visam, saproti, vajadzēja būt tik smalki darītam, kā nekur pieķerties! Un beidzot barons vēl saka «Tu ir vēr godīg cilvēks un ontelig amatņek! .» Saproti tur vajag darīt visu tā, kā neviens nevar nekā pierādīt! Bet ko tu !

ŠMĪGA.

Tur nu vairs nevar nekā grozīt! Man vajag drīzumā no šejienes projām tikt! Arī tev nepatīktu, ja mani te arestētu!

ŠKAUNACIS.

Nu, ej uz Vēsmiņiem, saderinies un tad laidies uz kādu laiku projām! Zināms, ka tad arī vekseli paturēt tev ir tiesība! Citādi tur var iznākt nepatīkšanas nevien tev pašam, bet arī man!

ŠMĪGA.

Tas var gan tā būt   Bet palikt te es nevaru
Vaj tev nebūtu drusku naudas?

ŠKAUNACIS.

Naudas   ?

ŠMĪGA.

Esmu pavisam tukšā.   Bet kā lai tā iztiekū?
Dod man kādu drusku!

ŠKAUNACIS.

Nē — man nav ko dot! Iesmiedamies. Kas par jokiem precē bagāta tēva mēitu — un grib vēl kur citur naudas aizņemties! Ej pie brūtes ja pašai nebūs, izraus no večiem

ŠMĪGA.

Nemierīgs. Ja citur nedabūšu, tad dievamžēl cits nekas neatliks!

ŠKAUNACIS.

Tu domā vēl kur citur naudas dabūt?

ŠMĪGA.

Jāmeklē — kad tu nepalīdzi!

ŠKAUNACIS.

Ja mani kaitina tas, ka cilvēks ir tik neapdomīgs! Var darīt visu ko, bet, saproti, tam vajag būt tik smalki, ka nekā nevar pierādīt. Tad tu esi visur inteliģents un goda vīrs! Bet kas tev naudu dos?..

ŠMĪGA.

Lēveru Koļa viņlaik tūkstoti no manis aizņēmās. Tad bijām visi labā kuražā   Atpراسīšu!

ŠKAUNACIS.

Lēveru Koļa — ha ha ha! Atkal redzams, cik tev tā prāta! Varbūt viņš arī atdod — ja pasaulē var vēl notikt brīnumi

ŠMĪGA.

Paņemdams cepuri. Ja, man ir jāiet Bet kur tas
vekselis?

ŠKAUNACIS.

Manā kabatā!

ŠMĪGA.

Tad dod viņu man!

ŠKAUNACIS.

Lai nu viņš paliek vēl pie manis!

ŠMĪGA.

Kā tā —?

ŠKAUNACIS.

Tikpat labi viņš tagad var piederēt tev, kā man!

ŠMĪGA.

Bet tas tak ir domāts man, ne tev!

ŠKAUNACIS.

Bet tas tak ir manā kabatā, ne tavā!

Brīdi Škaunacis un Šmīga raugās viens uz otru kā divi glū-
noši kaķi.

ŠMĪGA.

Tu esi lielāks blēdis, nekā es to domājis, krusttēv!

ŠKAUNACIS.

Un tu esi dumāks blēdis, nekā es to domājis, krust-
dēl!

Šmīga apcērtas apkārt un metas pa durvīm ārā. Škaunacis,
lepni galvu izslējis, noskatās viņam pakaļ.

NATĀLIJA.

Aiz durvīm, stipri. Tu tomēr aizej? Labi! Tad — pa-
gaidi!

TREŠAIS CĒLIENS.

Saimnieku dzīvoklis Vēsmiņos kā pirmajā cēlienā.

Tās pašas svētdienas novakare. Durvis dibenā stāv vaļā, un pa tām, kā arī pa logu, istaba pārplūduse spožas saules gaismas.

Pa durvīm labajā pusē nāk no priekšnama Adeline un Ķiploka kundze.

ADELINE.

Ak, ka tu zinātu, cik es šodien esmu uztraukta cik dikti es esmu uztraukta!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kāpēc tev tā uztraukties?

ADELINE.

Ja, iedomājies uz reizes man likās ak, cik tas bija šausmīgi! man likās — ka piepeši viņš mani atstājis un vairs nenāks!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Nu, nu, nu!

ADELINE.

Tad es ietu klosterī un visu mūžu valkātu tikai melnas drēbes! vaj arī tikai raudātu vien raudātu vienā gabalā, kamēr nomirtu! vaj arī iedzer tu kādas nāves-zāles lai tad viņš redz, kas ir noticis!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Pasmiedamās. Bet tās nāves-zāles jau laikam nav nemaz tik gardas un tā miršana tik viegla!.

ADELINE.

Lai nav, kas par to Bet lai tad mans klusais kaps vienmēr rādas viņam sapņos! Un kad viņš iet ar kādu citu pie altara, lai tad drūmi viņam skan ausīs tas kapsētas zvans, ar kuŗu man zvanīts!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Joprojām smiedamās. Dzejiski

ADELINE.

Ja, un katru nakti taisni pulksten divpadsmitos viena balss viņu sauc «Nāc, es tevis gaidu! .» Un viena neredzama roka velk viņu kaut kur pro-
jām! Un viņam ir šausmīgi, bet jāiet vien ir, vaj grib vaj negrib!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Nu, tādu briesmu gan viņš negribēs piedzīvot un tādēļ nāks labāk jau tīlīt. Viņš bij uz nākšanu arī jau sataisījies. Tikai laikam vēl kādas steidzamas darīšanas

ADELINE.

Ja, to es arī nu zinu viņš nāks! Visi šķēršļi, kuri vēl bija mūsu laimei ceļā, nu ir iznīcināti, un mūsu savienošanos vairs nekas nekavēs! Sāk ap Ķiploka kundzi priecīgi draiskoties. Viņš nāks! Viņš nāks! Viņš nāks!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Nu nāks, nāks Bet ļauj man labāk atsēsties! Laiks ir karsts, un es tīri tāda vien esmu kā pieku-
susī. Nosēstas pie mazā galdiņa istabas kreisajā stūrī. O — kas tev skaistu pastkaršu — un visas ar puķēm un pantīņiem! Cilā pastkartes no papāira groziņa. Skaties, kā tur divas rokas caur rozēm kopā sadotas! Tur viņš nometies viņas priekšā ceļos, un viņa liek ro-
kas viņam ap kaklu! Un kā tur viņa pieglaudu-
sies viņam pie krūtīm un viņu lūpas savienojušās ilgā skūpstā! Zīmīgi!

ADELINE.

Ja, tās man ir dikti jaukas un patīkamas kartes! Bet zini visas savas fotogrāfijas es salīku jaunajā albumā, ko Felikss man dāvināja — un gandrīz pilns

tika. Ar laiku jau jāgādā būs vēl otrs albums!
Nosēžas Ķiploka kundzei līdzās.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ā — tad tās jāapskata! Ver albumu vaļā un sāk pa to šķirstīt.

No priekšnama nāk iekšā Vēsmiņu mamma un Tarkšens.

ADELINE.

Tur ir radi, draugi un kādreiz bijušie pazīstami. Dažam gan es riktīgi arī vārda nezinu. Bet interesanti ir kuŗu tu atradīsi par visiem skaistāku

Adeline un Ķiploka kundze abas skatās albumā, un reizēm iesmiedamās, klusām viena otrai ko saka.

VĒSMIŅU MAMMA.

Paldies, paldies nu jums kungs, par to godu, ka arī jūs pie mums atnācāt! Paceļ ciemiņam krēslu loga tuvumā, istabas labajā pusē.

TARKŠENS.

Tur nav sevišķi ko pateikties, kundze. Mēs taču visi esam pēc sava stāvokļa demokrati un dzīvojam demokratiskā valstī tā tad esam visi vienlīdzīgi. Mūsu brīvā valstī tas arī citādi nemaz nevar būt!

VĒSMIŅU MAMMA.

Lai nu gan, lai nu gan Bet mēs jau esam tādi vienkārši cilvēki Tikai tas meitens drusku citāds — kā jau nu vairāk to skolu dabūjis Un kad nu vēl ir šitāda reize, kā šodien — tad jau gan prieks par labāku ciemiņu .

TARKŠENS.

Bet kur tad pats mājas kungs: man gribētos ar viņu arī iepazīties!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tas tēvs jau mus tāds lēnīgs, un ar ciemiņiem vi-

nam necik nepaveicas. Teicās tad iet zirgu paganīt.
Bet gan jau atnāks uz kādu brīdi arī viņš.

ADELINĒ.

Ļoti priecīgi. Nu vaj viņš neizskatās tīri kā augstākas
kārtas? Kā tu domā? Vaj viņš neizskatās staltāks
par visiem citiem!?

No priekšnama nāk iekšā Salmiēne un Ķiploks.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Pasmiedamās. Ir jau, ir jau

SALMIENE.

Kad es vēl gāju skolā, tad pirms katras ēšanas bij
jānoskaita lūgšana «Dievs, svētī tavas dāvanas. .»
Par ko jūs skolas-kungs, nelieciet to vairs darīt?

ĶIPLOKS.

Ar ironiju. Varbūt toreiz tās bija Dieva dāvanas, un
tad arī viņš varēja tās svētīt. Tagad uzturs cilvē-
kiem jānopelna pašiem un nekādas Dieva svētī-
šanas tad arī tur nemaz nevajag. Ja viņš vēl kur
dāvina ko, tad tur viņš arī var svētīt, cik viņam
patīk!

SALMIENE.

Savādi, savādi tagad laiki, ne tā kā agrāk!

ĶIPLOKS.

Un jūs gribējāt, lai viņi vienmēr paliek tikpat tumši,
kā bijuši? Nē, laika rata nevar vis apturēt, lai arī
visi pātarņieki sakertos tam spieķos. Progress
savā uzvaras gaitā nav apstādams!

VĒSMIŅU MAMMA.

Ieklausījusēs Salmiēnes un Ķiploka sarunā. Skolas-kun-
gam jau laikam taisnība gan būs. Visa dzīve jau
pārgrozās, un tāpat arī cilvēki paliek ar katru dienu
smalkāki, kā jau gaismas laikos. Zīmēdamās tikai uz

Salmieni un pasmiedamās. Tikai mums, mīlā, tās savas dienas būs jānobeidz tādām pašām vien, kā jau nu esam!..

SALMIENE.

Kā par ko iekaitināta. Bet vēl ko es gribēju skolas-kungam ieprasīt. vaj to dievvārdu skolās vairs nemaz nemāca nu kaut arī tos pašus baušļus?

ĶIPLOKS.

Skolās māca visu, kas ir derīgs un vajadzīgs, un arī jūsu baušļus kā vecu likumu formu paraugus!

SALMIENE.

Bet kā tad bērni viņu vairs nemaz nemāk? Mūsu mājā šopavasār bija reiz sanākuši kopā bērni no visiem nāburgiem un tad nezin kā bij sākuši skaitīt visi baušļus. Un ko jūs domājiet neviens pats neprata neviena baušļa tīri skaidri izskaitīt! No iesākuma vēl ko zin, bet tālāk vairs nekā iesāk ar vienu, tad sajauc ar otru un nobeidz ar trešu!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Smejas. Lai jūk, tantiņ: turpat vien jau viņi ir! Es arī visu skaidri neprotu

SALMIENE.

Ar aizdomīgu smīnu. Tur jau nekāds brīnums, ka kāds drusku aizmirstas! Tā cits reizēm nevar iedomāt sestā, cits septītā, cits astotā baušļa vaj arī galavārdu. Citus visus viņš tomēr zina no galvas un noskaitīs kaut kuŗu brīdi. Bet šie neviena paša!..

ĶIPLOKS.

Par ko tad viņi īpaši no galvas jāzin? Galva tak nava nekāds pieliekamais kambaris priekš vecām lietām!..

SALMIENE.

Ari baušļi nevajadzīga lieta —? Tad es tur vairs nekā nesaprotu!..

VĒSMIŅU MAMMA.

Ko mēs, mīļā, varam tur daudz zināt! Maz jau mēs ar' tikām savā laikā mācījušies — labi, ja tos pašus vecos baušļus. Bet nu cilvēki ir tikuši daudz vairāk pie gaismas un zina tādas lietas, ko mēs arī nemaz saprast nevaram!

SALMIENE.

Tev tiesa gan: mēs daudz ko saprast nevaram! Kas tad to arī bija domājis, ka cilvēki varētu saiet kopā un dzīvot kā vīrs un sieva bez kādas laulāšanās. Un kad vairs nepatīk, tad izšķiras, un kā viens, tā otrs raugas atkal cita. Nav laikam pasaulē vairs neviena svēta likuma — un tad iet kā kaķiem gavenī!

ĶIPLOKS.

Gluži pareizi ja kam ir patīkšana dzīvo, un kad nē — šķiras! Tā ir pavisam vienkārša un skaidra lieta un neviens kaut cik izglītots cilvēks kāda svēta likuma tur arī nemeklēs!

SALMIENE.

Jā, to es skatos. Bet agrāk tas bij smags grēks!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ar smieklu. Tagad grēks, tantiņ, ir stipri nonīcis, palicis ļoti viegls, un nebūs ilgi, kad viņš nobeigsies pavisam. Nebūs vairs tik grūti dzīvot kā agrāk, kad bij jāstāv vienās bailēs. Grēks, tantiņ, nebūs vairs nekāds kungs!

SALMIENE.

Tur jau nu tā prieka un labuma vairāk tikai jums kas jaunāki!

ĶIPLOKS.

Izsūkt savu tuvāku, baroties no viņa sviedriem — tas ir grēks, nevis saiet kopā, kad patīk, un šķirties, kad nepatīk. To nesaprot tikai tas, kam absoluts prāta trūkums!

SALMIENE.

Ar savu parasto smaidu un aplēsdama rokas, kā kad viss nu beigts. Nu — tad jau man nav viņa nemaz, un nav tur vairāk ko runāt!

ĶIPLOKS.

Ir jau tiklab skolas, kā sadzīves reformēšanā kas arī panākts, taču ne tuvu tikdaudz, kā tas būtu vēlams. Kā vienā, tā otrā vietā ir vēl joprojām vecu laiku atliekas un pelējumi, kuŗi bez žēlastības izmēžami no turienes ārā, ja mēs gribam, lai mūsu skolā un dzīvē spīdētu īsta jaunu laiku gaisma. Griezdamies sevišķi pret Tarkšenu. Mūsu parlamentam ieteicama šinī ziņā daudz lielāka iniciatīve, nekā tā līdz šim tur manāma. Vairāk progresa!

TARKŠENS.

Parlaments ir progresīvs, cik tālu tas viņam iespējams reakcionāro elementu dēļ, no kuŗu puses visām brīvākām reformām bieži manāma vissīvākā pretošanās. Mana frakcija nebaidas ne no kāda kompromisa, ja tikai ar to var stiprināt mūsu valsts demokrātiskos pamatus. Un tā tas būs arī šinī lietā!

VĒSMIŅU MAMMA.

Pieceldamās. Vaj ciemiņiem nepatīktu padzīvoties kādu brītiņu labāk pa dārzu? Tur jau nu arī celiņi vakar tika glīti nokaisīti jaunām smiltīm. Pa to laiku tad atnāks kozi' arī tas gaidāmais

ĶIPLOKS.

Pieceldamies. Gandrīz labāk tā!

TARKŠENS.

Pieceldamies. Ja, kundze, to mēs darīsim labprāt! Nākot jau par jūsu dārzu priecājamies tāds kupls un žaļš!

ĶIPLOKS.

Iedams ārā pa durvīm dibenā. Vairāk progresa mūsu parlamentā — vairāk progresa!

TARKŠENS.

Iedams turpat. Mēs allaž būsīm nomodā par visprogresīvāko demokratismu, un mana frakcija —

VĒSMIŅU MAMMA.

Salmienei. Bet tu nu, mīļā, gan atkal nāc man līdz uz ķēķi! Kaut ko palīdzēsi un varēsi dot labu padomu. Tās meitas jau man tā mazāk no tādiem smalkākiem ēdieniem ko saprot un nupat ir tīri bailes, ja tikai tas ķīsēls nebūs jau nozašķiebies. Iet ārā pa durvīm labajā pusē uz ķēķi.

SALMIENE.

Nu, kas tur nu liels, ja arī drusku nozašķiebies tāpat jau apēdīs Izieņ Vēsmiņu mammai pakaļ pa durvīm labajā pusē.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Vai manu dieniņ, kā es biju to aizmirsusi man taču priekš tevis vēstule! Izņemdama vēstuli no savas rokka somiņas. Taisni no Rīgas! Ar smieklu. Ka tik nav rakstījis kāds no agrākiem kavalieriem!

ADELINE.

Vēstuli saņemdama un apraudzidama. Nav vis! Es jau pazīstu no rokraksta no Spradžu Māres. Taisa vēstuli vaļā.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kas tā tāda ir?

ADELINE.

Viņa ir no šitās puses. Lasa britiņu. Es tīri brīnos, kā viņa, tāda rokpeļņu meitene, tika tai ģimnazijai cauri. Nu, ko domā, jau otro gadu studē par dakteri. Lasa. Tikai tāda apdīluse gan skraida apkārt

tas pats vien vecais mētelītis un tā pati vien jau tīri noplukusi cepure! Lasa un smaida.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Nu ko t' šī laba tev raksta?

ADELINE.

Priecīgi. Es esmu tīri pārsteigta, ka viņa tā raksta — tik laipni! Kad es vēl Rīgā biju, viņa par mani vienmēr tā kā zobojās vien par manām klavieru stundām un ka es mācos tos aktieru kursus Kad tikāmies mani tā kā nerrošanas dēļ par lielo mākslinieci vien saukāja un tā savādi smējās Es jau sapratu, no kā tas nāk skaudība, ka nevar tāpat dzīvot un mācīties, kā es. Bet vaj tad es tur vainīga, ka šī no mājas nevar nekā dabūt un pašai vien viss jānopelna! .

ĶIPLOKA KUNDZE.

Un nu ?

ADELINE.

Nu tik glaimīgi! Nezin kā dabūjusi zināt arī to par Feliksu? . Ja tev patīk, es izlasīšu!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Vai! Lūdzu! Tas taču ļoti interesanti!

ADELINE.

Lasa ar augošu sajūsmu, vietām pievienodama pate savus iebildumus un vērtējumus. «Visai cienītā Adelines jaun-kundze!» Kāda nu uzreiz uzruna! Bet tur Rīgā bija iesaukusi mani, ko domā, par zosi, par svilp-asti, par hopsamamzeli un nezin kā vēl! Saki nu, vaj tas bija no viņas godīgi? — «Mēs, dažas Jūsu vecās paziņas, nesen dabūjām zināt, ka Jūsu saderi-nāšanās ar Feliksu Šmīgas kungu esot neatvairāms un tikpat jau kā noticis fakts. Tad nu padevīgi Jūs sveicinām kā viscēlāko līgavu! Brīnišķīga ir tā laime, kas kļuvuse Jums par daļu un atmirdzējuse

ari līdz šejieni.» Vaj te ari vēl nu nav dzirdama tāda kā skaudība? Bet tas ir par velti nekā jūs man vairs nenoskaudīsiet! «Labi pārdomājot, ir tomēr jāatzīst, ka viņa nav nākuse Jums nepelnīta. Jūsu gleznais skaistums, Jūsu lielā inteliģence, Jūsu apbrīnojamā mākslas izpratne, lai tas būtu uz skatuves vaj ari pie klavierēm, sniedz Jums to pēc nopelna. Mums nabadzēm, kā Jūs bieži mūs saucāt, un jo sevišķi mani tas gan mums nepatika, bet nu mēs labi redzam, ka tā bijuse no mūsu puses tikai tukša iedomība, un ka tā mūs saukt Jums bijuse pilnīga tiesība ja, mums nabadzēm neatliek nekas vairāk, kā rokas un muti vien noplatīt.» — Tas taisnība gan, ka Spradžu Māri es reizēm tiku par nabadzi saukusi, kad man likās, ka viņa grib par mani nerroties, un tāpat ari tās citas sak, nabadzes un plikadīdas jūs esat visas! «Jūsu līgavaini Feliksu Šmīgas kungu visi te vēl piemin kā bruņnieciski cēlu jauna censoņa paraugu, kuŗam gaidāma spīdoša karjera.» Kas tas ir karjera? Ak ja liels gods un daudz naudas! «Saprotams, ka tas, ievērojot viņa bagātās garadāšanas, vispusīgo izglītību, kuŗu viņš sasniedzis, nenobeigdams realskolā ne divi klases, un viņa apbrīnojamo veiklību, tas citādi ari nemaz nav domājams!» Bet agrāk viņa par Feliksu vis tā nerunāja, tad tikai kā ar nicināšanu savilka lūpas, ja kādreiz pieminēja viņa vārdu — protams, aiz dūsmām, ka Felikss šās neievēro! — «Vispārīgās domas ir tādas, ka drīz viņš dzīvošot te, pilsētā, lielā un plašā namā, no kuŗa pats savām vajadzībām varēšot lietot tikai niecīgu daļiņu, un ka pie viņa mazāk ievērojamiem cilvēkiem būšot pavisam grūti klāt tikt.» — Tur viņai gan taisnība to pašu domā ari Felikss ka ar laiku viņam būšot Rīgā pašam savs nams. «Bet mēs gan ceram, ka Jūs ari no saviem laimes augstumiem pametīsiet uz mums nabadzītēm lejā laipnas un žēlīgas acis un mūs pavisam neaizmirsīsiet.» Nezin

vaj viņa ar to nedomā, lai mēs ar Feliksu aizdodam viņai naudas? Tad nu gan viņai viņas ka tev nav līdzekļu, ko tad tu gudro par augstām lietām un lielies? Bez tam naudas mums pašiem vajadzēs daudz: kā viņa tur pilsētā iziet, to es jau zinu!

«Laimes mēs Jums nevēlam, jo tās jau Jums pašlaik pārpārim, tikai izsakām savu lielu apbrīnošanu un cienīšanu! Jūsu veco paziņu Annas, Līzes, Majas un citu vārdā Jums padevīgā Spradžu Māre.»
— Nu, ko tu uz to saki? Vaj zini man tā vien liekas, ka viņa grib nu man tā kā pielabināties aiz to arī runā tik laipni un pazemīgi!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Klausījūsēs plaši ieplestām acīm, kā brīnīdamās un arī ar tādu neticīgu smīnu. Lieliski! lieliski!

ADELINE.

Piepeši un tādā kā nesavaldīti-gražīgā priekā, pietrūkdamās kājās. Ja, vaj tad es arī nevaru laimīga un priecīga būt? Kā kādā dejas takti līgodamās. Felikss mans! Felikss mans! Felikss, Felikss, Felikss mans! Bet par ko viņš vēl nenāk? Vaj tad viņš nezina, kā es tā gaidu? Gaidu, gaidu, gaidu! Vaj zini es iešu viņam pretī! Līdz mūsu birzs galam! Vaj tu arī negribi līdzī nākt?

ĶIPLOKA KUNDZE.

Nē esmu vēl aizvienam tā kā piekususi. Un bez tam es jau arī būtu pie jūsu satikšanās kā lieka un par traucēkli. Pa to laiku es padzīvošos tepat vaj pa dārzu.

ADELINE.

Nu labi! Bet es gan iešu! O kad es ieraudzīšu viņu nākam! Kā viegls taurenītis es laidīšos viņam pretī un iekritīšu viņa rokās pie pašām krūtīm! Un tad viņa lūpas karsti spiedīsies uz manām O—! Mans Fe—liks! Izkrien no istabas pa durvīm labajā pusē uz priekšnamu.

Ķiploka kundze noskatās viņai pakal sminēdama un griežas tad uz dārza durvīm dibenā, kurās viņai nāk pretī Tarkšens.

TARKŠENS.

Aplaizdams acis apkārt pa istabu. Tu — viena pati?

ĶIPLOKA KUNDZE.

Pašlaik ja.

TARKŠENS.

Kur tad tā brūte.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Pasmiedamās. Aizskrēja preti brūtģānam! Nevar vien sagaidīt — un ālējas Man viņa tāda vien izliekas kā kā paviegla!

TARKŠENS.

Bet man visa tā lieta izliekas tāda kā šaubģga! Kāpēc Šmģga nenāca tģlģt ar mums lģdzi un nenāk ari vģl nu? Tur tā vien kā slģpjas kas!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ja — ko tad mģs ari zinām, kas viņš ģsti par putnu ģr?.. Ka tikai šģ saderināģšanās nav. . nu — tāda afera!..

TARKŠENS.

Afera ? Tģpat kā tā, par kuģu bij avizģ Ka tikai tad ? Nģ, tas taģu nevar bģt!

ĶIPLOKA KUNDZE.

O — par ko nģ? Tikai tad gan mģs bģtu iekģluģies smalkā un inteligģntā sabiedrģbā ha, ha, ha!

TARKŠENS.

O tas nebģtu par labu mģsu inteligģntu godam! .

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kas mums par to! Mģs esam tģri! Bet tas bģtu interesanti!

TARKŠENS.

Piestādamies viņai cieši klāt un aplīkdams roku ap vidu. Vaj zini, mīlā labāk būtu tomēr mēs palīkuši mājā lai nāk Ķiploks šur viens pats! Mēs tik reti varam būt divi vien! Un es tāda brīža tā gaidu!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Vaj viņš viens nāktu! Man liekas, ka viņš beidzamā laikā nu, tā kā uzmanas vien, kur mēs abi paliekam. Ka tikai viņš nebūtu dabūjis jau ko just!

TARKŠENS.

Vilkdams Ķiploka kundzi cieši sev klāt. Ak nu — ko viņš var just? Es taču tik reti turu tevi savās rokās! Mīlā! Skūpstā viņu uz kakla kailuma.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Viegli no Tarkšena atkāpdamās. Ostorožno!

TARKŠENS.

Nebaidies par velti! Ķiploks tagad tur olnīcas galā skaidro pilnā spēkā, kas ir brīvība un progress. Un viens večuks, viens puika un gabal' trīs meitieši stāv viņam apkārt un klausās atplēstām mutēm. Un ja tikai viņi stāvēs un klausīsies, tad viņš skaidros tiem brīvību un progresu kad līdz vakaram!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Mums vispārim vairāk jāuzmanās. Kā neizceļas veltīgas nepatikšanas! Tad man pie Ķiploka dzīvot būs vēl grūtāk!

TARKŠENS.

Nu tad tu nāksi un dzīvosi pie manis! Tuvojas Ķiploka kundzei pa jaunu. Vaj zini man tūlīt paliek tāds bēdīgs prāts, tiklīdz es iedomāju, ka parlamenta sesija drīz atkal sāksies un man jābrauc projām. Ē — kam tu tā steidzies ar Ķiploku apprecēties!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ko tad man bij darīt? Gaidīt, kamēr veca palieku?

Tu taču par precēšanos man nekā neminēji, bet gri-
bēji tikai dzīvot   tikai tāpat vien

TARKŠENS.

Vaj tad toreiz precēties es varēju? Tad tev pie
manis būtu tikai tāda bada dzīve vien — jo cik tad
es toreiz pelnīju! Bet kamēr es esmu ticis parla-
mentā, mans stāvoklis ir ievērojami uzlabojies laba
alga, amati, blakusienākumi   Tagad tevi uzturēt
un labi uzturēt   man nieka lieta!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ja, nu tas ir par vēlu esmu pie Ķiploka, un tur man
jāpaliek!

TARKŠENS.

Bet tev tak viņš nepatīk   kā tad tu vari ar viņu
dzīvot!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Kaut kā jādzīvo   ko tur lai dara!

TARKŠENS.

Šķiries   un nāc dzīvot pie manis! Ar savu radi-
nieku jau gan man būs tad jāsanīstas, tas tiesa. Bet
varbūt Ķiploks ļaunā arī daudz nemaz neņems, jo
viņš jau pats saka, ka šķirties neesot nekāds grēks!..

ĶIPLOKA KUNDZE.

Nezin vis, ko tad viņš teiktu? Tad gan laikam būtu
pavisam cita mute! Bet kad es arī pie tevis aiz-
ietu un tev ar laiku gadītos cita labāka   kas tad
man par gudrību to darīt   ?

TARKŠENS.

Kaisli. Nē, nē, mīļā! Tu būsi vienmēr tā, pēc
kuņas ilgojas mana mīla!   Pieskauj viņu sev klāt par
jaunu un skūpsta uz mutes. Es varēšu būt pie tevis lai-
kam gan tikai uz jaunu vasaru. Bet tu brauc uz
pilsētu biežāk   un jau iepriekš man par to raksti!..

ADELINE.

Priekšnamā. Ko jūs īsti gribat un kā jūs iedrošināties te nākt?

ĶIPLOKA KUNDZE.

Atiedama no Tarkšena par gabaliņu. Adeline! Bet ar ko viņa tur tā baras?

TARKŠENS.

Pasmiedamies. Ka tik nav kāds brūtgāna naids!

ADELINE.

Vēl ārpusē, bet jau tūvāk un stiprāk. Sakat, kur tāda uz-bāzība dzirdēta? Traks cilvēks! Vaj jums kauna nemaz nav?

NATĀLIJA.

Turpat ārpusē. Šī man kauna prasīs? Kā kad pašai tas būtu bijis? Listriņu kaza!

ĶIPLOKA KUNDZE.

Vai manu dieniņ, kas tas par traku škandālu! .

TARKŠENS.

Muksim labāk uz dārzu un dzīvosim tur! Gan jau vēlāk redzēsīm, ko tas viss nozīmē Iesim!

Tarkšens un Ķiploka kundze ātri iziet no istabas pa durvīm dibenā un pazūd dārzā.

ADELINE.

Vēl aiz durvīm ļoti stipri. Nenāciet!

NATĀLIJA.

Turpat. Iešu gan!

ADELINE.

Ieklūp istabā pa durvīm labajā pusē un tura tās cieti. Kļiedzoši. Jūs esat viena pavisam traka sieviete! Traka un bezkaunīga!

NATĀLIJA.

Atgrūž durvis vaļā, tā kā atsviež Adelini par gabalu no tām nost un noslāp uz sliedīti. Tad tu jau manis neattu-

rēsi, šķirzata, kad es gribēšu ieiet! Ienāk drusku dzi-
lāk istabā un iecērt abas rokas sānos. Tā — te es nu
esmu!

ADELINE.

Elsodama. Nešķīsts cilvēks!

NATĀLIJA.

Un tu šķīsts eņģels to jau es zinu! Bet saki tad,
eņģelīt, kur viņš tagad ir tas žuļiks un karman-
čīks? Saki man, kur viņš ir es gribu ar viņu tūlīt
runāt!

ADELINE.

Kā tad īsti jūs meklējat ?

NATĀLIJA.

Ak tā kā es meklēju? Šī vēl to nesaprot! Ka nu
atvīluse un paslēpuse, tad laikam domā, ka tā tas
ari paliks? Nekā, lielā brūte!

ADELINE.

Pakāpdamās atpakaļ. Pavsiam traka!.

NATĀLIJA.

Par soli Adelinei tūvodamās. Laikam aizbāzuse kādā
kaktā aiz veciem bruņčiem vaj ari gultas maisā
ielaiduse Bet vienalga. es izvandīšu visu, kamēr
tak viņa dabūšu!

VĒSMIŅU MAMMA.

Ātri nāk pa durvīm turpat labajā pusē. Kas tad te ir par
kliegšanu? Tīri nozabījos sak, vaj kāda nelaime
notikuse!

NATĀLIJA.

Nav līdz šim nekāda nelaime — ja nu vēl nūlat
būs!

ADELINE.

Skriedama pie mātes. Vai Dieviņ, mamm, kas par ne-
jēdzīgu meitieti!

NATĀLIJA.

Ka nu tu pate būtu vēl tik jēdzīga, kā es. Tā pil-sēta nevienam vis prāta neiedod, ja pašam nav bijis! Tā, mīļā freilen!.

VĒSMIŅU MAMMA.

Tu jau, kā es skatos, laikam esi tā Silenieku Natāle. Vaj tad tevi kāds šur sūtīja?

NATĀLIJA.

Gluži mierīgi. Nē, es atnācu pate — bez kādas sūtī-šanas.

VĒSMIŅU MAMMA.

Es domāju. sak, varbūt no Felikša jaunakunga ar kādu ziņu, par ko viņš tā nokavējies. Bet kā tad tu esi nākuse?

NATĀLIJA.

Tā, kas man izputējis!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kas tev izputējis —?

NATĀLIJA.

Nujā — izputējis!

VĒSMIŅU MAMMA.

To es gan nu nemaz nesaprotu, ko tu runā!

NATĀLIJA.

Kāda kuņam galva!

VĒSMIŅU MAMMA.

Paraugās kā neziņā uz Adelini. Nezin, kas ar to cilvēku noticies? Varbūt Felikss zinās to pateikt. Jāpa-gaida tikai, kamēr viņš atnāk.

NATĀLIJA.

Tad tu arī saki, ka viņš nav vis vēl atnācis?

VĒSMIŅU MAMMA.

Nē — nava vēl. Bet būtin jau viņš būs!

NATĀLIJA.

Nosēžas uz kāda krēsla. Gaužām labi! Tad es viņa pagaidīšu!

VĒSMIŅU MAMMA.

Kā tad tev no Felikša jaunakunga vajag?

ADELINE.

Mamm, nerunā tu ar viņu viņa ir bezkaunīga!

NATĀLIJA.

Tavu kaunīgumu es zinu arī tīri labi! Bet no tā pleikas man kā vajag gan!

VĒSMIŅU MAMMA.

Uzskaidrāmās. Ko tu te tik nesmuki gaušā! Vaj vienai jaunai meitai pavisam tā pieklājas? Un saki, ko tad tu īsti no Felikša jaunakunga gribi?

NATĀLIJA.

To pašu, ko viņš gribējis no manis!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu ko tad?

NATĀLIJA.

Septiņi tūkstoši skaidrā naudā! Tepat trīs mēneši mazgāju un lāpīju viņam visu vešu! No manas skaistās vadmalas, ko biju gādājuse sev priekš kleitas, viņš izsūdināja sev ancuku vēl šodien ir virsū! Tā, mīlā cienīgmāt!

ADELINE.

Tu redzi, mamm, cik viņa ir nekrietna! Pavēli tu, lai viņa iet tūlīt projām!

VĒSMIŅU MAMMA.

Ej jau gan tad ar labu, kā par visu tiesu neizdzenam tevi ar negodu! Šodien mums atnākuši tādi labāki ciemiņi, un tu nevari vis te palikt!

NATĀLIJA.

Pagrozīdamās uz krēsla un kā labāk uz sēdēšanu ietaisīdamās.
Palikšu gan!

ADELINE.

Steigdamās uz durvīm labajā pusē. Tad jāsauc puisi, lai
ved viņu ārā!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tēvs jau nāk. Tas valdības kungs grib viņu redzēt,
un tad es liku nākt uz māju. Gan viņš zinās, ko ar
šādu tiepīgu cilvēku darīt!

NATĀLIJA.

Lai nāk tēvs vaj dēls man tas ir viena alga!

No labās puses ienāk Vēsmiņu tēte un paraugas apkārt kā ne-
izprašanā.

VĒSMIŅU MAMMA.

Ek, tēv, te ir ienākuse viena meitiete Silenieku
saimenieka māsa. Viņa brūķē tādu nelabu muti
un nemaz neklausa, kad prātīgi pamāca. Svešā
mājā — bet uzvedas tik nesmuki!

NATĀLIJA.

Spitīgi. Ja, tik nesmuki gan sēdēšu un gaidīšu!

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā tad tu gaidīsi?

NATĀLIJA.

Tā paša, kā jūs!

VĒSMIŅU TĒTE.

Tā paša, kā mēs?

NATĀLIJA.

Tā paša, kā jūs!

VĒSMIŅU TĒTE.

Tā paša?

NATĀLIJA.

Tā paša!

Vēsmiņu tēte skatās izbrīnējies gan uz mammu, gan uz meitu,
gan uz viešņu.

VĒSMIŅU MAMMA.

Viņa dzenā Felikša jaunakunga. šai no viņa kā vajagot.

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā vajagot —?

No labās puses klusām ienāk Salmiene, nostājas turpat pie durvīm un smīn.

NATĀLIJA.

Ja! Septiņi tūkstoši skaidrā naudā — un kur tad tas cits viss!

VĒSMIŅU TĒTE.

Septiņi tūkstoši —?

NATĀLIJA.

Septiņi!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu to jau Felikša jaunskungs tev atkal atdos. tas jau nav nekāds brīnums, ka viens no otra kādreiz aizņemas!

SALMIENE.

Ja vairāk nekādas vainas, tad par to gan jums nebūtu nekā ko raizēties!

NATĀLIJA.

Ir gan arī kas vairāk!

SALMIENE.

Ak vēl kas arī vairāk —?

NATĀLIJA.

Ja — vairāk, vairāk, vairāk! Tik viegli vis lai viņš nedomā no manis vaļā tikt! Nē, mīļais kaķīt kad tu gribi zivis ķert, tad negudro, ka tev kājas gluži sausas paliks!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tad es nepavisam nesaprotu, ko tu no Felikša jaunakunga īsti gribi!

NATĀLIJA.

To lai viņš izpilda, ko ir apsolījis!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu es jau saku. to naudu jau viņš tev atdos kas tas nu viņam tie septiņi tūkstoši!

NATĀLIJA.

Septiņi tūkstoši skaidrā naudā ja. Bet kur tad tas cits viss!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nu tāpat jau viņš tad samaksās arī par to apmazgājumu un par to svārku drēbi, ja esi devuse — tas ir viss!

NATĀLIJA.

Tas nav vis vēl viss!

SALMIENE.

Tad jau tas jauns kungs būs vēl no viņas ko ņēmis!

NATĀLIJA.

Jāgan ņēmis!

VĒSMIŅU MAMMA.

Nū ko tad vēl ?

NATĀLIJA.

Manu godu un tā ir dārga manta!

ADELINĒ.

Kā viņa iedrošinās Feliksu šitā apvainot? Tas ir šausmīgi! Tētem. Dzen tak to meitieti laukā viņai nav nekādas inteliģences!

NATĀLIJA.

Saki nu paldies Dievam, ka man nav klāt nekādas pļēņas! Bet to tu būtu gan riktīgi pelnījuse — atvildama, kas jau citam pieder, lielā kumēdiņu rādītāja!

SALMIENE.

Kas citam pieder ? Vaj tad jums savā starpā — jau kas norunāts —?

NATĀLIJA.

Vēl vairāk kā norunāts Un viņš laikam domā, ka tas tāpat pāries? Bet es saku saderinies cik tu gribi nepāries vis!

Vēsminiņu tēte izvelk no kabatas pīpi, iekož to zobos un sāk to tāpat tukšu švīkstināt.

ADELINE.

Vai Dieviņ! Šitā es nevaru vairs izturēt! Ja viņa neiet tūlīt ārā, tad es labāk skrienu no šejienes pavisam projām!

VĒSMIŅU MAMMA.

Tētem dusmīgi. Nu ko tu tur stāvi to pīpi švīkstinā-dams? Kā kad stulbs būtu palicis! Vaj nezini, kas saimeniekam darāms?

VĒSMIŅU TĒTE.

Kā piepeši iztraucēts. Labāk jau gan, cilvēks, ej pro-jām tad nebūs te tāda naida!

NATĀLIJA.

Neiešu nekur!

VĒSMIŅU MAMMA.

Lielās dusmās. Ārā, nekaunīgais meitiet!

ADELINE.

Tāpat. Ārā!

NATĀLIJA.

Pavisam mierīgi. Nekā nebūs!

VĒSMIŅU TĒTE.

Bet es esmu šitās mājas saimenieks un kad tu ne-gribi klausīt ar labu, tad es tev pavēlu —!

VĒSMIŅU MAMMA.

Ārā uz tām pēdām ārā!

ADELINE.

Ārā, ārā, ārā!

Durvis labajā pusē atveras, un pa tām nāk iekšā vietu tīkotāji
kāds vīrs un divi sievas.

NATĀLIJA.

Bet nekā nebūs izkļedzaties cik jums patīk!
Vēsmini tēte paplēš rokas pilnīgā neziņā un sāk atkal strauji
vilkt tukšu pīpi, ieraudzīdams svešus cilvēkus, viņš apmulst
galīgi, izņem pīpi no mutes un paliek stāvam kā nobiedēts
un apstulbots.

KĀDS VĪRS.

Turēdams rokā ozollapu vaiņagu. Tad sveiki visapkārt!

PIRMĀ SIEVA.

Turēdama rokā pušķi no ceļmalas zālēm un puķēm. Šitai
prieka dienā steidzam jauno pāri sveicināt !

OTRĀ SIEVA.

Turēdama rokā arī tādu pašu pušķi it kā atņemdama pirmai
sievai vārdu. Un lai lustēt nenobeidzam, kamēr jau
ir vakars klāt!

KĀDS VĪRS.

Daudz lielas laimes fabrikanta jaunamkungam un
viņa izredzētai!

PIRMĀ SIEVA.

Lai šās dienas jaukais prieciņš gadu gadiem paliek
tam !

OTRĀ SIEVA.

Un lai bēdu nav ne nieciņš tam līdz pašam vecu-
mam

KĀDS VĪRS.

Pa ceļam, kamēr vēl nebijām izšķīrušies savu
malu kuŗš, satikām vienu labu cilvēku, kas mums
pastāstīja, kāda fabrikanta jaunamkungam šodien
savāda un jauka reize!

PIRMĀ SIEVA.

Viņš pateica mums uz šitām mājām arī ceļu un
tad atnācām ar' uz savu kungu bez kādas liekas
maldīšanās!.

OTRĀ SIEVA.

Sak, nevar jau citādi mūsu lielamkungam mums ir jānovēl kuplas laimes nu jau vairs neesam nekādi svešinieki!

KĀDS VĪRS.

Bet zīķerīgu puiku gan es viņam nu aizvedīšu! Tik manīgu grūti viņam būtu citur kur atrast! O — viņi abi padzīvos riktīgi!

PIRMĀ SIEVA.

Un manas meitenes viņš vaļā vairs nelaidīs, tiklīdz vien dabūs just, kas viņai par mācēšanu! Tā kā žēl jau nu būs, ka pašai viņas pietrūks! Bet vai nu es visu laiku to laimi viena pate paturēšu — vajag jau citiem ar .

OTRĀ SIEVA.

Un mani ar manu veci viņš gan nu dabūs kā tīro Dieva dāvanu! Nav jau nieka lieta atrast šitos laikos labus un uzticamus cilvēkus! Kā dažreiz kāds uz ceļa atrod naudas maku — tā mēs nu viņam esam gadījušies!

No dārza pa durvim dibenā ienāk Šmīga. Ieraudzīdams tik daudz cilvēku, viņš it kā apmulst un nedroši raugas apkārt. Viņam ienākot istabā, visi uz brīdi paliek gluži klusu.

ADELINE.

Pietrūkstas kājās un metas Šmīgam ap kaklu. Feliks!
Mans Feliks!

Vietu meklētāji sadodas ciešāki pulciņā un priecīgi savā starpā ko runā.

ŠMĪGA.

Ved Adelini kā ar sevišķu steigu uz priekšu, kur mazāk ļaužu; paklusu, bet ļoti iespaidīgi. Mīļā — vaj tev nav naudas? Tad dod man briesmīgi vajag! Mīļā dod!

Natālija paliec galvu uz priekšu un pūlas uztvert, ko Šmīga ar Adelini runā.

ADELINE.

Ja, Feliks! Bet redzi, kas mums ciemiņu! Vai, kā es tevis šausmīgi gaidīju!

ŠMĪGA.

To naudu, mīlā! Tūlīt! Cik vien tev ir!..

ADELINE.

Kam tev tūlīt tā vajag? Kad iesi projām! Nu padzīvosim! .

ŠMĪGA.

Neatlaidīgi. Tūlīt! tūlīt! Es tev saku tūlīt!

ADELINE.

Nu labi! Izskrien blakus istabā pa kreisi.

NATĀLIJA.

Sauc viņai pakaļ. Ja naudas prasa — nedod neesi duma!

VĒSMIŅU MAMMA.

Iedama Šmīgam tuvāk. Ja, Feliks — ko šitas meitiets te runā tik daudz tādu ēverģēlibu?

NATĀLIJA.

Ja, tādas ēverģēlibas es runāju gan — un runāšu kad līdz vakaram! .

VĒSMIŅU MAMMA.

Tu esot viņai parādā septiņi tūkstoši —?

NATĀLIJA.

Jāgan septiņi tūkstoši! Bet kur tad tas cits viss!..

KĀDS VĪRS.

Ko tad mums tur vairs kavēties! Liek Šmīgam vaiņagu galvā. Lai zaļo mūsu drauga mūžs kā visi pasaules vaiņagi kopā — urrā! .

PIRMĀ SIEVA.

Likdama savu pušķi Šmīgam uz rokas. Ar rozītēm un puķītēm mēs jauki tevi pušķojam —!

OTRĀ SIEVA.

Darīdama tāpat. Un smukāko no skuķītēm par sieviņu tev vēlējam !

No blakusistabas ienāk Adeline, nezdama kaut ko savīstītu sauļā. Šmīga nomet pušķus un vaiņagu zemē un satver Adelines roku, saņemdams, ko tā nesuse, tad viņš lieliem soļiem dodas atpakaļ pa dārza durvīm dibenā.

ADELINE.

Feliks! Kur tu aizej? Feliks! Izskrien viņam pakaļ no istabas.

NATĀLIJA.

Nelaid tā diedeļa projām — nelaid! Pietrūkstas un ari izskrien Adelinei pakaļ no istabas.

OTRĀ SIEVA.

Laikam viņam kāda liela steigšanās uznākuse!

PIRMĀ SIEVA.

Tās mūsu puķītes vaj nepatika, ka nometa tepat zemē?

KĀDS VĪRS.

Kas nu par nepatikšanu! Viņš jau bija gaužām laimīgs, kad es liku to kroni galvā! Bet tādām cilvēkam taču vienmēr darīšanas — darīšanas!.

ĶIPLOKA KUNDZE.

Ienāk no dārza pa durvīm dibenā. Salmienei. Āre, kas nu jau ciemiņu! Bet kur tad nu tas gaidāmais ir? Tur no viņas dārza malas manījām, ka nu ienāk. Laikam abi tur — viņā pusē? Nosmiedamās. Nujā — atkalredzēšanās prieki!

No dārza pa durvīm dbenā nāk atpakaļ Adeline raudādama un rokas lauzīdama. Aiz viņas nāk atpakaļ ari Natālija, un tagad viņas balsi ir kā līdzcietība.

NATĀLIJA.

Es jau tev sacīju skaidriem vārdiem, ka nevajag

naudas dot! Par ko tu manis neklausīji? Skrien nu pakaj!

ADELINE.

Kā slima. Mamm, saki, kas Feliksam noticis, ka viņš tā aizskrēja? Ka tik nebūtu kas briesmīgs! Man jau paliek tā nelabi!

ĶIPLOKS.

Nākdams iekšā no dārza pa durvīm dibenā. Ari lauku proletariatam jāšāk pašam vairāk domāt par savu stāvokli, un mūsu parlamentam vajadzētu steigšus gādāt par likumiem, kas viņu pasargā no mantīgo šķirņu izsūkšanas! Vispārīm mūsu parlamentam var šai ziņā pārņemt lielu gausumu un sparīgas iniciatīves trūkumu! Vairāk progresā!

TARKŠENS.

Nākdams turpat, kopā ar viņu. Parlaments dara visu kas vien tam iespējams mūsu apstākļos, kur progresīvajam virzienam nereti jāatduras uz konservatīvo un reakcionāro partiju sīvu pretošanos. Mana frakcija ir gatava slēgt kompromisu ar visbrīvākajiem elementiem, ja tikai to ieteic veselīga realpolitika un tas stiprina mūsu valsts demokrātiskos pamatus

Durvis labajā pusē spēcīgi un plaši veras vaļā, un tanis iestājas policijas aģents. Istabā tūlīt dziļš klusums. Aģents laiž acis visapkārt, kā meklēdams kā.

POLICIJAS AĢENTS.

Kuŗš te ir saimnieks?

VĒSMIŅU TĒTE.

Pakāpdamies soli tūvāk. Tas jau es esmu

POLICIJAS AĢENTS.

Jums viesības —?

VĒSMIŅU TĒTE.

Tā jau nu iznāk . .

POLICIJAS AGENTS.

Man teikts, ka šodien jūsu meitas saderināšanās ar Feliksu Šmīgu —.

VĒSMIŅU TĒTE.

Uz to pusi jau laikam būs

POLICIJAS AGENTS.

Kur tad ir tas jūsu znots — Felikss Šmīga?

VĒSMIŅU MAMMA.

Viņš te nupat bija, bet atkal aizgāja. Laikam kāda svarīga darīšana. Bet ko tad jūs no viņa gribējāt?

POLICIJAS AGENTS.

Apcietināt!

Visos viesos sakustēšanās un saskatīšanās citam ar citu.

VĒSMIŅU TĒTE.

Nobijies. Nemt cieti ?

POLICIJAS AGENTS.

Ja — uz augstākas valdīšanas pavēli! Kad Šmīga pie jums ierodas, jums tūlīt par to ziņojams policijai. Ja jūs to nedarīsiet, tad kritīsiet aizdomās, ka esat gribējuši viņu slēpt, un arī nāksiet zem tiesas!

ADELINE.

Vai!

VĒSMIŅU MAMMA.

Meitiņ, meitiņ! Steidzas pie Adelīnes.

NATĀLIJA.

Atsēžas uz kāda krēsla. Va—i manu dieniņ!.

ADELINE.

Vai, vai! Griļojas kā uz krišanu.

VĒSMIŅU MAMMA.

Kas to bija domājis saņemies nu, meitiņ!...

NATĀLIJA.

Ko tad es lai nu daru?

VĒSMIŅU TĒTE.

Uzreiz ko iedomājies sākdams nemierīgi mīdīties uz vienas vietas. Tas raksts ? Bet tas raksts ? Tas Šķaunača raksts ?

NATĀLIJA.

Septiņi tūkstoši skaidrā naudā bet kur tad tas cits viss!

KĀDS VĪRS.

Bet kas tad nu būs ar manu puiku ?

PIRMĀ SIEVA.

Un kas ar manu meitu —?

OTRĀ SIEVA.

Un kas ar inani pašu un ar manu veci ?

SALMIENE.

Vēsmiņu mammai. Tam Kleķeram varētu tomēr kādu vārdu tagad gan teikt

ĶIPLOKA KUNDZE.

Tas taču viens briesmīgs šķandāls!

TARKŠENS.

Te būt — tas tiešām ir zem mana parlamenta deputāta goda

Ķiploka kundze un Tarkšens iet ārā pa durvīm dibenā.

ĶIPLOKS.

Ja tur kas tāds, ar ko dots cirtiens kapitalismam, tad mēs nevarētu vis spriest pārāk bargi: vājināt mantīgās šķiras — tas nozīmē atbrīvot ceļu zociālam progresam! . Kā bīdamies izlaist savu vīevu un Tarkšenu no acīm, iziet turpat viņiem pakal.

VĒSMIŅU MAMMA.

Apķerdama Adelini abām rokām. Mīlā meitiņ! kas tev
nu? kas tev nu?

ADELINE.

Kā no augstas vietas krizdama. Fe—liks! . Va—i—i!
Turiet nu mani